

Nr 82.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till civilförsvaret för budgetåret 1948/49; given Stockholms slott den 20 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Eije Mossberg.

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÅNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans-, ecklesiastik-, handels- och folkhushållningsdepartementen samt statsrådet Ericsson anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg.

Jag framlägger i det följande *förslag rörande anslag till civilförsvaret för budgetåret 1948/49*. Förslagen ansluta sig till en denna dag på min framställning beslutad proposition angående civilförsvarets fortsatta verksamhet. Till grund för samtliga förslag ligger ett av särskilt tillkallade sakkunniga, 1945 års civilförvarsutredning, den 10 januari 1947 avgivet betänkande. I fråga om de skäl som tala för vidmakthållandet av ett civilförsvaret i den av mig förordade omfattningen får jag hänvisa till förutnämnda proposition, kapitel 3.

I. Sammanfattning av förslagen.

Enligt gällande författningar, vilkas giltighetstid begränsats till den 30 juni 1949, utövas ledningen av civilförsvaret centralt under Kungl. Maj:t av civilförsvarsstyrelsen, inom länen — vilka indelas i civilförsvansområden — av länsstyrelserna och inom civilförsvansområdena av civilförsvarschefer. Organisationen har provisorisk karaktär. Detta förhållande har kommit till uttryck särskilt i fråga om civilförsvarsstyrelsen, där huvuddelen av befattningshavarna innehar arvodesanställning. Vid länsstyrelserna, där civilförsvarsärendena handläggas på särskilt inrättade avdelningar, försvarsavdelningarna, ha cheferna för dessa avdelningar uppförts på extra ordinarie stat. Inom civilförsvansområdena, för vilkas administration kommunerna äro ansvariga, ha personalens anställnings- och avlöningsförhållanden icke utformats enhetligt.

Vid behandlingen av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet har jag förordat, att civilförsvarslagen icke längre göres tidsbegränsad samt att för bedrivandet av civilförsvarsverksamheten de nuvarande instanserna skola bibehållas.

De förslag, som framföras i det följande, avse att skapa en fastare fredsorganisation för civilförsvaret. Förslagen innebära i huvudsak, att vissa jämkningar vidtagas i civilförsvarsstyrelsens nuvarande organisation samt att den för styrelsens fredsuppgifter avsedda personalen beredes tryggare anställningsförhållanden. Sålunda föreslås, att civilförsvarsstyrelsen organiseras — i stället för såsom f. n. gäller på fem byråer och tre avdelningar — på fyra byråer och två avdelningar samt att antalet heltidsanställda befattningshavare nedbringas från nuvarande 86 till 75. Samtliga för fredsverksamheten erforderliga befattningshavare uppföras på ordinarie eller extra ordinarie stat. Beträffande organisationen av länsstyrelsernas försvarsavdelningar finner jag ändring i rådande förhållanden icke f. n. böra ske utan anser jag frågan härom böra prövas i samband med en förestående översyn av länsstyrelsernas organisation över huvud taget. Vad gäller botteninstansen har jag vid behandling av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet förordat, att kostnaderna för administrationen i civilförsvansområdena fr. o. m. den 1 juli 1949 överföras från kommunerna till statsverket. Spörsmålen rörande omfattningen under fred av den personal, som erfordras för administrationen inom civilförsvansområdena, samt angående personalens anställnings- och avlöningsförhållanden finner jag böra prövas först sedan genom civilförsvarsstyrelsens försorg närmare utredning härom verkställts. Jag avser att förelägga 1949 års lagtima riksdag förslag i detta ämne.

Jag föreslår vidare, att verksamheten inom civilförsvaret under budgetåret 1948/49 bedrivs i huvudsakligen samma omfattning som under innevarande budgetår.

Medelsbehovet för budgetåret 1948/49 beräknar jag till 4 175 000 kronor mot 4 936 500 kronor för innevarande budgetår. Härvid har minskning föreslagits bl. a. i fråga om avlöningsanslaget, vilket skulle nedsättas från 850 000 kronor till 814 000 kronor, och av skyddsrumsanslaget, från 1 500 000 kronor till 700 000 kronor. För tillgodoseende av aktuella behov föreslår jag mindre höjningar av vissa andra anslag.

Vad jag sålunda föreslagit utgör enligt min uppfattning ett minimum i fråga om såväl organisation som verksamhet. Det kan förutses, att betydligt ökade anslag framdeles kunna bli erforderliga för att civilt försvaret skall bli i stånd att fullgöra sina betydelsefulla uppgifter.

II. Civilt försvarsutredningens tillkomst.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 oktober 1945 tillkallade jag samma dag åtta sakkunniga för att verkställa översyn av gällande anordningar för civilt försvaret och framlägga därav föranledda förslag. De sakkunniga, som antogo benämningen 1945 års civilt försvarsutredning, utgjordes av dåvarande ledamoten av riksdagens första kammare nuvarande landshövlingen Th. Bergquist, ordförande, ledamoten av riksdagens andra kammare docenten E. W. Hästad, överstelöjtnanten C. F. R. Lemmel, ledamoten av riksdagens första kammare redaktören S. H. Linderot, förutvarande byråchefen S. V. Lundquist, ledamoten av riksdagens första kammare fru Gärda Svensson samt ledamöterna av riksdagens andra kammare verkstadsarbetaren G. F. Thapper och kassörskan Märta Oberg.

Utredningen har avgivit ett den 10 januari 1947 dagtecknat betänkande med förslag rörande civilt försvarets organisation m. m. (SOU 1947: 10).

Över utredningens betänkande ha, efter remiss, yttranden avgivits av överbefälhavaren efter försvarsgrenshefernas, militärbefälhavarnas, hemvärnschefens, försvarets sjukvårdsförvaltnings och arméns fortifikationsförvaltnings hörande, krigsmaterielverket, försvarets forskningsanstalt, 1945 års försvarskommitté, samtliga länsstyrelser — i några fall efter hörande av vissa statliga eller kommunala myndigheter eller av särskilda sammanslutningar inom länet — medicinalstyrelsen, bevakningsinspektören, statens byggnadslånebyrå, statens arbetsmarknadskommission, civilt försvarsstyrelsen, riksbandsinspektören, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, allmänna lönenämnden, skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning, statens industrikommission, statens livsmedelskommission, statens reservförrådsnämnd, statens trafikkommission, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, ett trettiootal stads- och landskommuner av olika storlek och betydelse ur civilt försvarssynpunkt, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, landsorganisationen i Sverige, svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges industriförbund, Sveriges fastighetsägareförbund, hyresgästernas spar-

kasse- och byggnadsföreningars riksförbund u. p. a., svenska brandskyddsföreningen, svenska brandkårens riksförbund, svenska brandbefälsförbundet, Sveriges skorstensfejaremästares riksförbund, svenska skorstensfejeriarbetareförbundet, centralkommittén folk och försvar, hemvärnsrådet, överstyrelsen för svenska röda korset, riksluftskyddsförbundet, Sveriges folkskolläraryrkesförbund, föreningen Sveriges polismästare, föreningen Sveriges landsfiskaler, svenska civilförsvarets tjänstemannaförening, högerns centrala kvinnoråd, folkpartiets kvinnoförbund och svenska landsbygdens kvinnoförbund.

I skrivelse den 8 oktober 1947 har civilförsvarsstyrelsen gjort framställning om anslag för civilförsvaret för budgetåret 1948/49. Härei framlägges även förslag till ny organisation av styrelsen. Över framställningen ha yttranden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

III. Allmänna synpunkter rörande civilförsvarets organisation.

Före tillskapandet år 1944 av den nuvarande civilförsvarsorganisationen handlades frågor rörande hemortsförsvaret såväl centralt som lokalt av olika myndigheter. Sålunda ombesörjdes luftskyddsärenden av luftskyddsorganen, utrymningsärenden av utrymningsorganisationen, undanförelärenden av centrala undanförelselbyråer samt ärenden rörande spioneri och sabotage av bevakningsinspektören med hjälp i första hand av landsfogdarna. Under världshändelsernas tryck växte kravet på enhetlighet inom och samordning av hemortsförsvaret fram. I sådant syfte sammanfördes genom 1944 års civilförsvarslagstiftning hithörande åtgärder till en gemensam verksamhet att utövas av en organisation, civilförsvaret.

Såsom jag förut anfört gäller numera, att den centrala ledningen av civilförsvaret under Kungl. Maj:t skall utövas av civilförsvarsstyrelsen, att inom varje län ledningen av civilförsvaret skall handhavas av länsstyrelsen samt att riket skall vara indelat i civilförsvarsområden, inom vilka den omedelbara ledningen av civilförsvaret skall utövas av en civilförsvarschef. Länsstyrelsens handläggning av ärenden rörande civilförsvaret sker å dess försvarsavdelning, som står under ledning av en civilförsvarsdirektör.

Utredningen anser den nuvarande organisationen lämplig för krigsförhållanden. Rörande dess utformning för fullgörandet av uppgifterna under fred anföres.

Vid den allmänna konstruktionen av civilförsvarets fredsorganisation måste, förutom till de organisationen i fred åvilande uppgifterna, hänsyn tagas till utformningen av krigsorganisationen och därmed sammanhängande beredskapskrav. Någon längre förberedelsestid i samband med ett framtida krigsutbrott kan ej med säkerhet påräknas. Djupgående och vittomfattande organisatoriska förändringar i samband med en akut krissituation kunna helt äventyra organisationens möjlighet att fylla sin uppgift under de för folkets motståndsvilja och motståndskraft betydelsefulla första hårda slagen vid

själva krigsutbrottet. Härav följer, att fredsorganisationen i sina huvuddrag måste överensstämma med krigsorganisationen och bilda stommen till denna. Vidare måste de befattningshavare, som i krig skola handha civilförsvarets ledning, redan i fred beredas tillfälle att noggrant sätta sig in i de uppgifter, som i händelse av krig komma att åvila dem.

I den mån arbetsuppgifterna för dessa befattningshavare i fredstid erhålla mindre omfattning än motsvarande arbetsuppgifter under civilförvarsberedskap och krig skulle det strida mot sunda ekonomiska och arbetskraftpolitiska principer att till civilförsvaret fast knyta ett större antal befattningshavare, än vad de fredsmässiga arbetsuppgifterna oundgängligen kräva. I detta fall är det ofrånkomligt att göra avsteg från principen om full överensstämmelse mellan krigs- och fredsorganisation. Detaljerna inom fredsorganisationen böra därvid utformas och befattningshavarna placeras till tjänstgöring på sådant sätt att övergången till krigsorganisation underlättas.

Å andra sidan böra de befattningshavare, som under överskådlig framtid kunna bedömas vara erforderliga för att på ett tillfredsställande sätt lösa på civilförsvaret ankommande fredsuppgifter, beredas en sådan anställningsform och sådana löneförmåner, att befattningarna te sig lockande för personer med tillräckligt höga kvalifikationer även under en högkonjunktur på den enskilda arbetsmarknaden. Detta gäller främst den personal, som avses skola bekläda ledande befattningar såväl i fred som i krig. Den nu gällande ordningen företer i sistnämnda avseende uppenbara brister.

Remissinstanserna ha icke — med några undantag — framfört erinringar mot utredningens här refererade principiella ståndpunkt. *Länsstyrelserna i Östergötlands och Jönköpings län* ha uttalat tvekan, huruvida icke ytterligare erfarenheter borde avvaktas, innan civilförvarsorganisationen under fred definitivt fastställs.

Departementschefen.

Jag har vid anmälan av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet närmare redogjort för min uppfattning om civilförsvarets betydelse och de uppgifter, som i fred skola fullgöras av civilförvarsorganen. Sålunda synes det mig klart, att den utveckling hän mot det totala kriget, som kännetecknat det andra världskriget, innebär, att civilbefolkningen i högre grad än tidigare kunnat förutses komma att beröras av den direkta krigföringen. Civilförsvaret, som har till uppgift att förebygga eller lindra verkningarna av krigföringen mot hemorten, träder härmed in som en alltmer betydelsefull faktor i det totala försvaret. För att uppgifterna under krig skola kunna tillfredsställande fullgöras fordras planläggnings- och förberedelsearbete under fred. Jag vill härvid understryka behovet av att organisationen av de olika enheterna inom civilförsvaret samt deras taktiska utnyttjande så långt möjligt noggrant planlägges liksom att utrymningsfrågorna och vad därmed äger samband ingående studeras. Under fredstid är jämväl särskilt betydelsefullt, att forsknings- och försöksverksamhet på civilförsvarets område ägnas vederbörlig uppmärksamhet. I viss omfattning måste de, som under krig skola tjänstgöra inom civilförsvaret, i fred utbildas för sina krigsuppgifter.

Med hänsyn till varaktigheten av civilförsvarets uppgifter och den ökade betydelse, civilförsvaret väntas få, är det nödvändigt att dess organisation

erhåller en fastare utformning än f. n. Detta innebär i fråga om den centrala instansen bl. a., att den personal, som erfordras för permanenta uppgifter, bör beredas säkra anställningsförhållanden och en mot uppgifterna svarande löneställning. Vad angår verksamhetens omfattning vore det givetvis önskvärt, att organisationen bleve i stånd att noggrant och ingående studera och planlägga *alla* de mångskiftande arbetsuppgifter, inför vilka civiltförsvaret kommer att ställas under krigsförhållanden. Emellertid måste vid den förestående utformningen av civiltförsvarets fredsorganisation hänsyn tagas till de krav, som i nuvarande läge resas på återhållsamhet med statsutgifterna. Organisationen bör därför enligt min mening f. n. begränsas till vad som är oundgängligen erforderligt för att nöjaktigt fullgöra de mest angelägna organisatoriska och planläggande uppgifterna. Den minimiorganisation, som sålunda kommer till stånd, bör utformas så, att densamma — när omständigheterna så påfordra och medgiva — utan väsentliga förändringar kan utökas.

IV. Civiltförsvarsstyrelsen.

A. Nu gällande organisation.

Ämbetsverket kom till den 1 oktober 1944. I detsamma uppgingo då förutvarande luftskyddsinspektionen, statens utrymningskommission samt centrala undanförselbyrån. Handläggningen av ärendena, inbegripet sådana rörande spioneri och sabotage, fördelades på byråer och avdelningar, varjämte vissa personer med särskild sakkunskap knötos till verket (en civiltförsvarsöverläkare och en militärassistent). Antalet heltidsanställda befattningshavare utgjorde 102.

Den från början skapade organisationen har i stort sett bibehållits. Ämbetsverket är nu organiserat på fem byråer och tre avdelningar, nämligen administrativ-kamerala byrån (första byrån), organisationsbyrån (andra byrån), utbildnings- och övningsbyrån (tredje byrån), sociala byrån (fjärde byrån), tekniska byrån (femte byrån), generaldirektörens avdelning, bevakningsavdelningen och riksbrandinspektörens avdelning. Chef för bevakningsavdelningen är bevakningsinspektören och för riksbrandinspektörens avdelning riksbrandinspektören. Vidare tjänstgöra hos styrelsen en militärassistent, en civiltförsvarsöverläkare och en pressombudsman. Härjämte har styrelsen beretts tillfälle att inom ramen för anvisade medel tillkalla särskilda sakkunniga.

I styrelsens plenum ingå generaldirektören, de fem byråcheferna och två civiltförsvarsinspektörer som ordinarie ledamöter samt bevakningsinspektören, riksbrandinspektören, civiltförsvarsöverläkaren och militärassistenten såsom adjungerade ledamöter i vad rör dessa befattningshavares speciella verksamhetsområden. Dessutom äro beträffande undanförselärenden av Kungl. Maj:t utsedda representanter för chefen för försvarsstaben, krigsmaterielverket, statens reservförrådsnämnd, statens industrikommission, statens livsmedelskommission, statens bränslekommission och statens trafikkommission adjungerade ledamöter av styrelsen.

Arbetsuppgifterna inom civilförsvarsstyrelsen fördelas på de olika byråerna och avdelningarna sålunda:

Första byrån: Ärenden av juridisk och administrativ natur, kassarörelsen, upphandlings- och försäljningsärenden samt förrådshållningen av civilförsvarsmateriel.

Andra byrån: Civilförsvarets organisation och vad därmed äger samband, civilförsvarets territoriella indelning, samarbete i allmänna civilförsvarsfrågor med andra beredskapsorgan, civilförsvarets motorfordonsberedskap, sjukvårdstjänsten samt undanförel- och förstöringstjänsten.

Tredje byrån: Utbildnings- och övningsverksamheten, dock ej större civilförsvarsövningar, ärenden rörande det särskilda civilförsvaret, blocktjänsten, gasskyddstjänsten, civilförsvarsplikt, inskrivning av civilförsvarspersonal, uppskov från militärtjänst för befattningshavare inom civilförsvaret samt vapenfria värnpliktigas tjänstgöring inom civilförsvaret.

Fjärde byrån: Ärenden rörande utrymning, inkvartering och utspisning ävensom meddelande av understöd och annat bistånd åt dem, som blivit i behov därav på grund av utrymning eller genom att deras bostäder blivit oboeliga till följd av krigshandlingar.

Femte byrån: Tekniska ärenden i allmänhet såsom skyddsrum- och bebyggelsefrågor, försöks- och forskningsverksamhet samt ärenden rörande alarmering, observations- och förbindelsetjänsten, tekniska tjänsten samt orienteringsförsvärande åtgärder.

Generaldirektörens avdelning: Ärenden rörande större civilförsvärsövningar, sjöfartens civilförsvärs, samarbete med frivilliga organisationer samt press, film och radio ävensom andra ärenden av mera allmän natur.

Bevakningsavdelningen: Civilförsvärets ordningstjänst, ärenden om polispersonals utnyttjande inom civilförsväret samt civil egendom, särskilt anläggningars och byggnaders skyddande mot spioneri och sabotage.

Riksbrandinspektörens avdelning: Civilförsvärets brandtjänst, statsbidrag för brandförsvärsändamål, riksbrandinspektören åvilande uppgifter beträffande det fredsmässiga brandförsväret samt viss försöks- och forskningsverksamhet å brandförsvärets område.

Rörande riksbrandinspektörens ställning i förhållande till civilförsvärsstyrelsen torde i detta sammanhang få lämnas följande redogörelse.

Befattningen som riksbrandinspektör inrättades den 1 oktober 1944. Kungl. Maj:t utfärdade den 10 november 1944 den alltjämt gällande instruktionen för riksbrandinspektören (nr 722).

Enligt instruktionen utövar riksbrandinspektören tillsyn över brandförsväret i riket och åligger det honom bl. a.

att förskaffa sig en såvitt möjligt fullständig och allsidig kännedom om brandförsväret i riket, skogsbrandförsväret däri inbegripet,

att med uppmärksamhet följa brandteknikens utveckling i teori och praktik såväl i Sverige som i utlandet,

att verka för enhetlighet i fråga om brandförsvärets organisation i olika delar av landet,

att verka för standardisering av brandmateriel,
att besvara remisser från Kungl. Maj:t,
att yttra sig över de förslag till brandordningar eller ändringar däri, som till hans granskning överlämnas,
att, därest inom visst län åtgärder erfordras för brandförsvarets stärkande, göra framställning härom hos länsstyrelsen, samt
att i övrigt hos Kungl. Maj:t göra de framställningar om förbättring av brandförsvaret, vilka kunna finnas nödiga.

Vidare innehåller instruktionen, att frågor rörande brandförsvaret under krig handläggas av riksbrandinspektören såsom föredragande i civilförsvarsstyrelsen samt att riksbrandinspektören i övrigt, i den mån ej annat följer av vad särskilt stadgas, är ansvarig direkt inför Kungl. Maj:t för sin ämbetsförvaltning.

Staten medverkar f. n. till den materiella upprustningen av brandväsendet i riket genom att bevilja kommunerna statsbidrag till kostnaderna för vissa brandanordningar och viss brandmateriel. Härav föranledd administrativ verksamhet ombesörjes av civilförsvarsstyrelsen. Sålunda föreskrives i olika kungörelser den 13 oktober 1944 angående statsbidrag till anläggande av branddammar (nr 696) och statsbidrag till uppförande av brandstationer (nr 697) bl. a., att ansökning om bidrag, varom här är fråga, skall prövas av civilförsvarsstyrelsen, som tillika i förekommande fall skall utbetala statsbidraget. Vidare har Kungl. Maj:t, sedan riksdagen anvisat erforderliga medel, genom årligen återkommande beslut föreskrivit dels att ansökning om statsbidrag till bestridande av kostnad för motorbrandsprutor skall ingivas till civilförsvarsstyrelsen, som har att utbetala beviljat bidrag, dels ock att civilförsvarsstyrelsen skall anskaffa och tillhandahålla kommuner brandslang.

Enligt nu tillämpad ordning deltagar riksbrandinspektören såsom närvarande ledamot i handläggningen av de frågor, som röra statens nyssberörda medverkan i den materiella upprustningen av brandväsendet i riket.

Slutligen må nämnas, att den personal, som stadigvarande biträder riksbrandinspektören med handläggning av såväl freds- som krigsbrandärenden och som utgör riksbrandinspektörens avdelning inom civilförsvarsstyrelsen, är anställd hos styrelsen och avlönas från styrelsens avlöningsanslag, under det att medel till avlöning åt riksbrandinspektören upptages å riksstaten under rubriken Brandväsendet, samt att expensutgifter för avdelningens verksamhet bestridas från civilförsvarsstyrelsens omkostnadsanslag.

Hos civilförsvarsstyrelsen finnas — förutom generaldirektören med placering i lönegrad Cp 19 och militärassistenten — 85 heltidsanställda befattningshavare. Av dessa äro följande ordinarie, nämligen 2 civilförsvarsinspektörer (Ca 29), 1 expeditionsvakt (Ca 9) och 12 kontorsbiträden (Ca 8). För amanuens- och kontorspersonal gälla bestämmelserna om reglerad befordringsgång.

Personalen fördelar sig å de olika byråerna och avdelningarna på följande sätt:

Första byrån: 1 byråchef, 1 förste byråsekreterare, 1 byråintendent, 1 assistent för kamerala ärenden, 4 assistenter, 2 bokhållare, 1 kassörska, 1 registrator och 3 kanslibiträden, tillhoppa 15 befattningshavare.

Andra byrån: 1 byråchef, 1 förste byråsekreterare, 1 förste byråingenjör, 2 förste byråinspektörer och 1 kanslibitråde, tillhoppa 6 befattningshavare.

Tredje byrån: 1 byråchef (tillika rektor för statens civilförsvarsskola), 1 byråinspektör, 1 assistent och 1 kontorist, tillhoppa 4 befattningshavare.

Fjärde byrån: 1 byråchef, 1 t. f. civilförsvarsinspektör, 1 assistent och 1 kansliskrivare, tillhoppa 4 befattningshavare.

Femte byrån: 1 byråchef, 1 förste byråingenjör, 6 byråingenjörer, 1 ingenjör, 1 assistent, 1 byråsekreterare och 1 montör, tillhoppa 12 befattningshavare.

Generaldirektörens avdelning: 1 civilförsvarsinspektör, 1 assistent och 1 kanslibitråde, tillhoppa 3 befattningshavare.

Bevakningsavdelningen: 1 förste assistent (tillika biträdande bevakningsinspektör) och 1 assistent, tillhoppa 2 befattningshavare.

Riksbrandinspektörens avdelning: 1 byråingenjör och 1 assistent, tillhoppa 2 befattningshavare.

Aterstoden av förut berörda 85 befattningshavare utgöres av 5 amanuenser, 1 förste expeditionsvakt och 4 expeditionsvakter samt 27 kontorsbiträden.

Civilförsvarsstyrelsens nuvarande organisation framgår i schematisk uppställning av härvid fogade bilaga A.

B. Förslag till ny organisation.¹

Civilförsvarsutredningens förslag.

Utredningen finner civilförsvarsstyrelsens verksamhet kunna hänföras till tre i viss mån olikartade områden och anför härom.

Det första området omfattar sådan verksamhet, som huvudsakligen är av organisatorisk och planläggande innebörd, det andra området huvudsakligen verksamhet av teknisk art, det tredje området slutligen verksamhet av administrativ och kameral natur. De båda först nämnda verksamhetsområdena betinga jämväl ett omfattande samarbete med sidoordnade och underordnade myndigheter samt enskilda sammanslutningar och personer ävensom en betydande inspektions- och kontrollverksamhet. Denna gruppering överensstämmer också i sina huvuddrag med den sannolika verksamhetsgrupperingen i krig, då inom det förstnämnda området dock tillkommer ledningen av verkställighetsåtgärder av operativ natur.

Med utgångspunkt från denna uppfattning och från de allmänna synpunkter, för vilka tidigare redogjorts, föreslår utredningen, att civilförsvarsstyrelsen i fredstid organiseras på följande sätt.

Chefen för civilförsvarsstyrelsen skall vara *generaldirektör*. Ämbetsverket organiseras på *två avdelningar* och *en kanslibyrå*, vartill kommer *riksbrandinspektörens avdelning* för beredning av såväl freds- som krigsbrandärenden. *Första avdelningen* indelas i *fem sektioner*, en sektion för organisation, en för

¹ Av civilförsvarsutredningen eller remissmyndighet föreslagen lönegrad har i det följande omvandlats till motsvarande lönegrad i nu gällande avlösningsreglemente.

utrymning och socialtjänst, en för bevakning, en för utbildning och övningar samt en för verkskydd, undanförelse och förstöring. *Andra avdelningen* uppdelas i *fyra sektioner*, en sektion för byggnadstekniska frågor och teknisk tjänst, en för förbindelser och alarmering, en för utrustning och förråd samt en för forskning och gasskyddstjänst. *Kanslibyrån* skulle bestå av *två sektioner*, en för administrativa ärenden och en för kamerala ärenden. Sektionsindelning å riksbrandinspektörens avdelning föreslås ej. Till styrelsen knyts vidare en icke heltidsanställd *civildöversvarsoverläkare* för beredning av ärenden, som fordra medicinsk sakkunskap, en *militärassistent* och en icke heltidsanställd *pressombudsman*.

Styrelsens plenum skall utgöras av generaldirektören, cheferna för första och andra avdelningarna samt för kanslibyrån ävensom *fyra lekmannarepresentanter* som ordinarie ledamöter. Härjämte skola i plenum ingå riksbrandinspektören, civildöversvarsoverläkaren, militärassistenten och en representant för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap som adjungerade ledamöter i vad rör deras speciella verksamhetsområden. Militärassistenten föreslås skola närvara vid alla plenisammanträden.

Till motivering av sitt förslag om lekmannarepresentanter anför utredningen.

Som i direktiven för utredningen framhållits är det av synnerlig vikt, att civilförsvaret åtnjuter förståelse och intresse från allmänhetens sida. I slutet av kriget och framför allt under den närmaste tiden efter krigshändelsernas upphörande kunde en påtaglig nedgång i allmänhetens förståelse och intresse förmärkas, vilken yttrade sig i en tidvis stark reaktion mot utkrävandet av de ekonomiska och andra förpliktelser för civilförsvarets räkning, vilka äro i lag påbjudna. Reaktionen, som i och för sig får betraktas som en naturlig företeelse, riktade sig självfallet i viss mån mot civilförvarsmyndigheterna, som ha att övervaka åtlydnaden av gällande lag och administrativa bestämmelser rörande civilförsvaret. Såsom ett led i strävandena att förankra civilförsvaret hos allmänheten finner utredningen önskvärt, att betydelsefulla grupper av samhället tillerkännas medbestämmanderätt i civilförvarsstyrelsen. Utredningen anser sålunda, att i styrelsen bör ingå viss lekmannarepresentation, varigenom även vinnes, att styrelsens kontakt utåt säkerställs. För att ernå önskvärd balans inom styrelsen och för att denna icke skall svälla ut alltför starkt, bör emellertid lekmannainslaget begränsas till förslagsvis fyra ledamöter, representerande en allmänheten, en de kommunala intressena, en industrien och en det frivilliga civilförvarsintresset. Dessa ledamöter böra endast deltaga vid avgörandet av viktigare frågor av principiell eller ekonomisk innebörd.

Rörande behovet av personal uttalar utredningen, att de båda huvudavdelningarna böra ställas under ledning av en *överdirektör* resp. en *överingenjör*. Sektionerna inom avdelningarna böra lyda under särskilda *sektionschefer*. Jämte generaldirektören komma nu nämnda befattningshavare att bilda civilförsvarets centrala ledning vid civilförvarsberedskap och krig. Denna personal kommer också att under alla förhållanden ständigt erfordras i fred. För att möjliggöra vidtagandet i framtiden av oförutsedda organisatoriska förändringar bör dock endast en del av personalen givas ordinarie anställningsform, under det att den återstående delen bör utgöras av extra ordinarie

tjänstemän. Utöver nu angivna högre befattningshavare anser utredningen, att på sektionerna böra anställas — förutom skriv- och vaktpersonal — 10 tjänstemän i lägre lönegrader. Placeringen av dessa bör göras beroende av vid olika tidpunkter rådande arbetsförhållanden. Då båda avdelningscheferna komma att erhålla krävande arbetsuppgifter, som icke lämpligen böra eller kunna fördelas på sektionerna eller utföras av från sektionerna hämtad arbetskraft, förordar utredningen, att envar av dessa befattningshavare bör till sitt direkta förfogande disponera över en biträdande tjänsteman, lämpligen en yngre jurist.

Chefen för kanslibyrån föreslås erhålla tjänsteställning som *byråchef*. Därjämte anses behov föreligga å byrån av en förste byråsekreterare som chef för sekretariatet jämte en byråsekreterare och registrator ävensom en kamrerare såsom chef för ekonomisektionen samt en byråassistent och en kassör (tillika bokhållare). Jämväl nu angivna befattningshavare skulle beredas ordinarie eller extra ordinarie anställning.

I fråga om riksbrandinspektörens avdelning anför utredningen följande.

Utredningen har övervägt lämpligheten av att — oavsett krigsbrandförsvarets bibehållande inom civilförsvarsstyrelsen — överföra den på styrelsens stat upptagna personalen inom riksbrandinspektörens avdelning till en fristående statsbrandinspektion. I samband härmed skulle beslutanderätten i fredsbrandärendena, avseende statsbidragsgivning till kommuner för vissa till brandväsendet hörande anordningar ävensom viss upphandling för brandväsendets behov, tillerkännas riksbrandinspektören.

Emellertid har en undersökning visat, att skiljandet av riksbrandinspektörens avdelning från civilförsvarsstyrelsen skulle medföra betydande merkostnader. På avdelningen sysselsätts f. n. — förutom riksbrandinspektören — fem heltidsanställda och en halvtidsanställd befattningshavare. Nettolönekostnaderna för denna personal uppgå till omkring 39 000 kronor. Enligt av t. f. riksbrandinspektören utarbetat förslag skulle på en självständig statsbrandinspektion erfordras sammanlagt åtta heltidsanställda befattningshavare. Nettolönekostnaderna för angivna personal torde kunna beräknas till omkring 67 000 kronor. Det ökade personalbehovet föranledes närmast av de kamerala göromål, som nu bestridas av styrelsens administrativ-kamerala byrå men vid en utbrytning skulle kräva anställande av särskild personal. Utredningen har av hänsyn till kostnadsökningen icke ansett sig böra förorda den berörda utbrytningen. Riksbrandinspektören torde emellertid lämpligen kunna instruktionsmässigt tillerkännas befogenhet att utöva beslutanderätt å civilförsvarsstyrelsens vägnar i ett flertal av de tidigare angivna statsbidrags- och upphandlingsärendena.

Utredningen föreslår, att på riksbrandinspektörens avdelning skola finnas en förste byråingenjör, en byråassistent och en amanuens.

Enligt utredningens mening bör generaldirektören placeras i lönegrad Cp 19. Till motivering härför anföres.

Civilförsvarsstyrelsen har att under Kungl. Maj:ts centralt leda civilförsvarets verksamhet såväl i krig som i fred. Därest den regionala ledningen även i fortsättningen kommer att ligga hos länsstyrelserna — vilket utredningen utgår ifrån skall bli fallet — följer härav, att länsstyrelserna i försvarshänsesende alltjämt komma att stå i viss beroendeställning gentemot civilförsvarsstyrelsen. Vidare torde civilförsvaret i fortsättningen komma att inta en allt-

mer betydelsefull ställning i förhållande till de militära försvarsgrenarna. Civilförsvarsstyrelsens ställning i förhållande till länsstyrelserna och de militära försvarsgrenarna bör markeras bl. a. genom att styrelsens chef gives en tillräckligt hög tjänsteställning. Med hänsyn härtill har utredningen funnit det väl motiverat, att styrelsens chef även framdeles erhåller generaldirektörs ställning. Med hänsyn till ämbetsverkets relativt begränsade omfattning i fred finner utredningen icke motiverat att generaldirektören placeras i högre lönegrad än Cp 19, d. v. s. samma lönegradsplacering som nu gäller, även om civilförsvarets stora betydelse för det totala försvaret och därmed förenat ansvar för den ledande personen inom organisationen i och för sig skulle motivera en högre löneställning.

Beträffande lönegradsplaceringen för övriga tjänstemän framför utredningen följande synpunkter.

Avdelningscheferna komma att intaga nyckelställningar inom den centrala civilförsvarsledningen såväl i krig som i fred. På avdelningschefernas lott kommer i fredstid att falla dels ledning och samordning av verksamheten inom underlydande sektioner, dels ett betydelsefullt samarbete med sidordnade myndigheter. I krig kommer dessutom den direkta centrala ledningen av civilförsvarets aktiva insatser att åvila chefen för första avdelningen. Som ordinarie ledamöter av styrelsens plenum komma avdelningscheferna att erhålla medbeslutanderätt i alla viktigare frågor. Vidare talar erfarenheten för att verkschefen i högre grad än hittills varit fallet bör avlastas från mindre betydelsefulla arbetsuppgifter. Vissa ärenden böra därför delegeras till avdelningscheferna att av dessa självständigt avgöras på eget ansvar. Befattningarna som avdelningschefer måste uppenbarligen beklädas av högt kvalificerade personer och böra därför placeras i tillräckligt hög lönegrad. Utredningen finner det vara väl motiverat, att de båda avdelningscheferna placeras i lönegraden Cp 14.

Chefen för kanslibyrån bör hänföras till lönegraden Ca 33.

Sektionscheferna vid de i huvudavdelningarna ingående sektionerna böra erhålla tjänsteställning motsvarande byrådirektör eller förste byråinspektör (förste byråingenjör, byråintendent) och placeras i 31:a, 29:e eller 27:e lönegraden. Chefen för sekretariatet bör erhålla tjänsteställning som förste byråsekreterare i 29:e lönegraden och kamreraren placeras i 27:e lönegraden. Övriga tjänstemän vid de avdelning tillhörande sektionerna böra erhålla tjänsteställning såsom (förste) byråinspektör, (förste) byråingenjör eller byråassistent och placeras i 27:e eller 24:e lönegraden. De till avdelningschefernas direkta förfogande stående befattningshavarna böra vara byråsekreterare i 24:e lönegraden. Å riksbrandinspektörens avdelning böra förste byråingenjören placeras i lönegrad 27, byråassistenten i lönegrad 24 och amanuensen i lönegrad 22.

Mera preciserat innebär utredningens förslag, att följande befattningshavare i högre lönegrad skola finnas hos styrelsen, nämligen:

Befattning	Lönegrad	Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	Cp 19	2 byrådirektörer (civilförsvarsinspektörer)	Ca 29
		1 förste byråinspektör	Ce 29
<i>Första avdelningen.</i>		1 » byråingenjör	Ce 27
1 överdirektör	Cp 14	1 byråsekreterare	Ce 24
2 byrådirektörer	Ca 31	1 byråassistent	Ca 24
1 byrådirektör	Ce 31	2 byråassistenter	Ce 24

Befattning	Lönegrad	Befattning	Lönegrad
<i>Andra avdelningen.</i>		<i>Kanslibyrån.</i>	
1 överingenjör	Cp 14	1 byråchef	Ca 33
1 byrådirektör	Ca 31	1 förste byråsekreterare ...	Ca 29
1 byråintendent	Ce 31	1 kamrerare	Ca 27
1 förste byråinspektör	Ce 29	1 byråsekreterare	Ce 24
1 » byråingenjör	Ca 27	1 byråassistent	Ca 24
1 byråinspektör	Ce 27	1 kassör och bokhållare ...	Ca 18
1 byråsekreterare	Ce 24	1 registrator	Ca 15
3 byråingenjörer	Ce 24	<i>Riksbrandsinspektörens avdelning.</i>	
1 byråassistent	Ce 24	1 förste byråingenjör	Ca 27
		1 byråassistent	Ce 24
		1 amanuens	Ce 22

Utredningen anser, att befattningshavare, som minst ett år varit anställd vid styrelsen i arvodesbefattning och som i den föreslagna fredsorganisationen förordnas i ordinarie eller extra ordinarie befattning med lägre löneplacering än vad som motsvarar det nuvarande arvodet, icke bör vidkännas minskning i sina nettolöneförmåner och förordar, att åtgärder vidtagas för att tillgodose detta önskemål.

Utredningen beräknar styrelsens behov av skriv- och vaktpersonal till 30. Förslag rörande fördelning av denna personal på olika slag av befattningar har icke framlagts av utredningen.

I styrelsens personalorganisation upptager utredningen slutligen förrådspersonal för förrådsverksamheten i Stockholm. Däremot föreslås icke upptagande å styrelsens stat av befattningshavare för central översyn av de statsägda alarmeringsanläggningarna, då för detta ändamål eventuellt erforderlig personal ansetts böra avlönas från anslaget till Civilförsvaret: Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.

Utredningens förslag till organisation för civilförsvarsstyrelsen — bortsett från förrådspersonal — framgår i schematisk uppställning av härvid fogade bilaga B.

Utöver den personal, som utredningen enligt vad förut sagts ansett böra finnas i styrelsen, föreligger, uttalar utredningen, ett övergående behov av extra arbetskraft. Härom anföres följande.

Styrelsens behov av arbetskraft kan komma att väsentligt ökas utöver angivna minimiorganisation. Så kan exempelvis bli förhållandet, då läget på arbetsmarknaden medger eller beredskapsläget påkallar en i olika avseenden intensifierad verksamhet. Kravet på elasticitet bör tillgodoses genom att styrelsen, då behov därav föreligger, får möjlighet att anställa arvodesavlönad personal. Härvid bör beaktas möjligheten att bland sådan personal, som under dylika förhållanden tjänstgjort vid styrelsen, rekrytera den erforderliga personalförstärkningen för styrelsens krigsorganisation. Behovet av extra arbetskraft kan icke av utredningen nu överblickas, varför det torde få ankomma på styrelsen att för Kungl. Maj:t i varje särskilt fall motivera det ifrågavarande behovet och begära medel för dess tillgodoseende. Utredningen har emellertid funnit sig böra framhålla, att arbetsuppgifterna för styrelsen under den närmaste tiden torde komma att kräva en större tillgång på arbetskraft, än vad som inrymmes i den föreslagna fredsorganisationen.

Mycket arbete torde nämligen återstå, innan civilförsvarets planläggnings- och annat förberedelsearbete kan anses vara framfört till dagsaktualitet. Orsaken härtill får sökas i det förhållandet, att avvecklingsåtgärder och en omfattande flyktingverksamhet ävensom ovisshet rörande civilförsvarets framtida verksamhet och organisation medfört en viss stagnation i det egentliga förberedelsearbetet. Utredningen förutser sålunda ett övergående behov av extra arbetskraft under nästkommande budgetår.

Yttranden över civilförvarsutredningens förslag m. m.

Civilförvarsstyrelsen framför betänkligheter mot utredningens förslag och framlägger i stället ett eget organisationsförslag. Enligt detta skall vid generaldirektörens sida finnas en överdirektör. I övrigt organiseras verket på 5 byråer och 3 avdelningar i enlighet med vad nu gäller, dock att generaldirektörens avdelning ombildas till en krigsplanläggnings- och inspektionsavdelning. Härjämte finner styrelsen liksom utredningen behov föreligga av en civilförvarsöverläkare, en militärassistent och en pressombudsman.

Styrelsen anser, att generaldirektören bör placeras i Cp 22 och anför härom.

Erfarenheterna ha tydligt visat, att stora svårigheter föreligga att få gehör för civilförsvarets synpunkter såväl hos statsmakterna som enskilda. Generaldirektören får härigenom ett mycket svårbearbetat verksamhetsfält. Det honom ändock åvilande ansvaret för att civilförsvarets beredskap är god måste därför framstå som synnerligen betungande. Kvalificerad innehavare av tjänsten torde vid en framtida nybesättning av densamma icke stå att få med mindre tjänsten honoreras i förhållande till ansvar och arbetsbörda. Styrelsen vill framhålla, att generaldirektören och chefen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap placerats i lönegrad Cp 22. Detta ämbetsverk kan i fred knappast beräknas få tillnärmelsevis samma omfattning som civilförvarsstyrelsen.

Till stöd för förslaget om inrättande av en överdirektörsbefattning anför styrelsen.

Hos ämbetsverket förekomma löpande ärenden i stort antal. Under år 1946 anhängiggjordes hos styrelsen över 11 100 ärenden samt expedierades från styrelsen över 8 000 framställningar och skrivelser. Härtill kom en omfattande kassarörelse, omspännande över 5 600 räkningar. Generaldirektören, som i första hand torde böra ägna sig åt inspektionsuppgifter, krigsplanläggningsärenden och frågor om samarbete mellan civilförsvaret, å ena sidan, militärförsvaret, andra statliga beredskapsorgan samt frivilliga försvarsorganisationer, å andra sidan, får på grund av överhopning av viktiga löpande arbetsuppgifter icke tillräcklig tid över åt nämnda förstahandsuppgifter. Med hänsyn härtill samt till det ansvar för beredskapen å civilförsvarets område, som redan nu åvilar ämbetsverkets chef och som i händelse av krig kommer att ytterligare öka, synes det oundvikligt, att generaldirektören beredes tillfälle att till en väl kvalificerad befattningshavare delegera beslutanderätten i viktigare löpande ärenden. Överdirektören bör placeras i Cp 14.

Beträffande organisationen i övrigt anser styrelsen bibehållandet av byråer vara att föredraga framför utredningens förslag om sektionsindelning och uttalar härom.

Erfarenheterna från tre års verksamhet ha visat, att den nuvarande byråorganisationen är ändamålsenlig. Sektionsindelningen synes ej heller svara mot utredningens i annat sammanhang framförda uppfattning att de befattningshavare, som under överskådlig framtid kunna bedömas vara erforder-

liga för att på ett tillfredsställande sätt lösa på civildförsvaret ankommande fredsuppgifter, böra beredas en sådan anställningsform och sådana löneför-
måner, att befattningarna te sig lockande för personer med tillräckligt höga
kvalifikationer även under en högkonjunktur på den enskilda arbetsmarkna-
den. Vid bifall till utredningens förslag förutser styrelsen, att betydande
svårigheter komma att uppstå vid nyrekrytering av personal. Hos de flesta
andra myndigheter står möjligheten öppen för en duktig befattningshavare
att avancera åtminstone till byråchef. I konkurrens med sådan myndighet
om arbetskraft torde styrelsen få svårt att hävda sig. Ej heller blir det
möjligt att rekrytera de föreslagna tjänsterna som sektionschefer med civil-
försvardsdirektörer. Bibehållas däremot byråchefsbefattningar, skulle en så-
dan befordringgång, som i många fall kan bli både lämplig och önskvärd,
stå till buds.

Rörande inrättande av en särskild avdelning för krigsplanläggning och in-
spektion i stället för generaldirektörens avdelning yttrar styrelsen.

Avdelningen avses för handläggning av ärenden rörande annan operativ
verksamhet inom civildförsvaret än utrymning och undanförsel. Hithörande
frågor, som måst starkt eftersättas, böra nu upptagas till ingående och kon-
tinuerligt studium. Erfarenheterna från de krigförande länderna och från
krigsspel här hemma ha otvetydigt givit vid handen, att från början tillgäng-
liga civildförsvarsenheter å ort, som blivit särskilt utsatt för krigsskador, icke
äro tillräckliga för sina uppgifter. För att möta ett sådant läge kan man i
nära anslutning till militärstrategiska avgöranden hålla i beredskap rörliga
enheter, civildförsvarskolonner, vilka äro organiserade för att skyndsamt kastas
fram till hjälp åt sålunda utsatt ort. Därest sådan hjälpverksamhet ej står
till buds eller vid sidan av densamma, kan det bli nödvändigt att dirigera för
andra, även avlägset belägna orter avsedda civildförsvarsenheter till bistånd
åt den särskilt utsatta orten.

Civildförsvarsstyrelsen fäster stor vikt vid att berörda operativa verksam-
het, som kan bli avgörande för vår förmåga att hårda ut ett krigs påfrest-
ningar, i fred ägnas tillräcklig uppmärksamhet. Det skall ankomma på före-
varande avdelning att bl. a. planlägga denna verksamhet. Denna planlägg-
ning skall avse *dels* civildförsvarsstyrelsens egen operativa ledning, *dels* ock-
den ledning, som i operativt hänseende skall utövas av länsstyrelserna. I
den mån civildförsvarskolonner upprättas, skola ärenden rörande dessa hand-
läggas å avdelningen.

Styrelsen avser vidare, att avdelningen skall utöva viss inspektionsverk-
samhet samt att där skola handläggas ärenden rörande större civildförsvars-
övningar och sjöfartens civildförsvär.

Styrelsen anser, att ett större antal tjänstemän än utredningen föreslagit
kräves för fullföljande av nödvändiga planläggningsuppgifter och organise-
rande i övrigt av civildförsvaret i sådan takt, att detsamma inom en över-
blickbar framtid skall kunna stå rustat för ett eventuellt krig. Styrelsen
framhåller, att den av utredningen i detta hänseende föreslagna organisatio-
nen icke gör det möjligt att uppnå eftersträvad beredskap på civildförsvarets
område förrän efter mycket lång tid, och uttalar, att utredningen tydligen
räknat med att vårt land nu står inför en lång och utpräglad fredsperiod.
Styrelsen påpekar vidare, att utredningen i sitt förslag icke i tillräcklig grad
beaktat behovet av befattningshavare i mellanlönegraderna.

Enligt styrelsens mening bör i stället för en minskning av det nuvarande
antalet befattningshavare viss förstärkning av den nuvarande personalorga-

nisationen komma till stånd. Styrelsen betonar särskilt, att administrativ-kamerala byrån kräver ett relativt stort antal befattningshavare, ävensom att tekniska byrån och riksbrandinspektörens avdelning måste utökas. Till motivering för dessa förslag anför styrelsen följande.

Administrativ-kamerala byråns arbetsbelastning är f. n. större än vad som svarar mot dess nuvarande personal. Till byrån ha under 1946 för handläggning inkommit cirka 4 500 ärenden och 5 600 räkningar. Från densamma ha under samma år expedierats cirka 3 200 framställningar och skrivelser, var till kommer en omfattande bokföring och kassarörelse. Någon minskning i arbetsbelastningen är ej att förvänta. Redan nu har i förhållande till år 1946 en avsevärd ökning i arbetsbördan inträtt genom statsverkets övertagande av ansvaret för statlig civilförsvarsmateriel. Värdet av denna materiel uppskattas till 41 miljoner kronor. Förstatligandet av administrationen i civilförsvarsområdena väntas medföra ytterligare arbetsbelastning.

De förebyggande tekniska åtgärderna på civilförsvarets område, huvudsakligen skyddsrummsbygge och stadsplanering samt forsknings- och försöksverksamhet, böra — då resultatet i allmänhet endast kan väntas på lång sikt — under en fredsperiod tillmätas ökad betydelse. En intensifierad verksamhet på detta område, inte minst i fråga om forsknings- och försöksverksamheten, är därför nödvändig. I den del denna verksamhet skall bedrivas hos försvarets forskningsanstalt eller andra särskilda institutioner skall inriktningen och planläggningen angivas av tekniska byrån. På byrån skall vidare ankomma att handlägga ärenden rörande sådan aktiv verksamhet som teknisk tjänst, alarmering, gasskydd samt, i vad rör tekniska frågor, observationer och förbindelser. Vidare böra till byrån hänföras ärenden rörande konstruktion och standardisering av materiel och utrustning, med undantag för brandtjänstens del.

Organisationsarbetet i fråga om brandförsvaret är allttjämt av synnerligen omfattande natur. Av de cirka 2 000 brandordningar, som skola finnas, pågår ännu upprättande och granskning av flertalet. Den påbörjade förstärkningen av brandväsendet, särskilt beträffande materiel, måste fortgå. Inom landet finnes f. n. ingen tillfredsställande officiell statistik rörande antalet bränder och därav uppkomna skador. En sådan statistik är emellertid erforderlig och den bör handhas av riksbrandinspektören. Under år 1946 anhängiggjordes cirka 1 350 ärenden hos avdelningen och expedierades cirka 900 framställningar och skrivelser. Härtill kommer en omfattande, allmänt rådgivande verksamhet av underhandskaraktär samt viss forsknings- och försöksverksamhet.

I fråga om anställningsformen för styrelsens personal understryker styrelsen vikten av att ordinarie och extra ordinarie befattningar inrättas. Styrelsen fortsätter.

Under senaste tid ha svårersättliga befattningshavare under åberopande av rådande osäkra anställningsförhållanden lämnat styrelsen. Andra ha givit tillkänna, att de icke kunna kvarstå i tjänst, med mindre fastare anställningsförhållanden beredas dem. Enligt styrelsens bestämda uppfattning skulle ett fortsatt uppskjutande av den föreslagna regleringen innebära allvarliga risker för styrelsens fortsatta verksamhet. Även billighetsskäl tala för att personalen beredes säkrare anställningsförhållanden. Denna personal har under stundom pressande förhållanden nedlagt ett betydelsefullt arbete i riksförsvarets tjänst.

Styrelsens förslag till personalorganisation upptager följande befattningshavare:

Befattning	Lönegrad	Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	Cp 22	1 kansliskrivare	Ce 18
1 överdirektör	Cp 14	1 kanslibitråde	Ce 11
<i>Administrativ-kamerala byrån.</i>		<i>Tekniska byrån.</i>	
1 byråchef	Ca 33	1 byråchef	Ca 33
1 förste byråsekreterare ...	Ca 29	1 byrådirektör	Ca 31
1 byråsekreterare	Ca 24	1 »	Ce 31
1 registrator	Ca 18	1 förste byråingenjör	Ca 29
1 kamrerare	Ca 27	1 »	Ca 27
1 assistent	Ca 24	1 »	Ce 27
1 »	Ce 22	1 » byråsekreterare ...	Ca 27
1 »	Ce 18	5 byråingenjörer	Ce 24
1 bokhållare	Ce 18	1 assistent	Ce 22
1 kassöriska	Ca 15	1 »	Ce 19
1 intendent	Ca 29	1 kanslibitråde	Ce 11
1 assistent	Ce 22	<i>Krigsplanläggnings- och inspektions-</i>	
1 »	Ce 16	<i>avdelningen.</i>	
4 kanslibiträden	Ce 11	1 byrådirektör	Ca 31
<i>Organisationsbyrån.</i>		1 förste byråinspektör	Ce 27
1 byråchef	Ca 33	1 assistent	Ce 24
1 förste byråsekreterare ...	Ca 29	1 kanslibitråde	Ce 11
1 förste byråingenjör	Ca 29	<i>Bevakningsavdelningen.</i>	
1 förste byråinspektör	Ce 27	1 byrådirektör	Ca 31
1 assistent	Ce 22	1 assistent	Ce 24
1 kanslibitråde	Ce 11	1 kanslibitråde	Ce 11
samt en assistent med arvode efter 6 920 kronor för år.		<i>Riksbrandinspektörens avdelning.</i>	
<i>Utbildnings- och övningsbyrån.</i>		1 förste byråingenjör	Ca 29
1 byråchef (tillika rektor för statens civilförvarsskola) ...	Ca 33	1 förste byråsekreterare ...	Ce 27
1 förste byråinspektör	Ce 27	1 förste byråingenjör	Ce 27
1 byråinspektör	Ca 25	2 assistenter	Ce 24
1 kontorist	Ca 13	2 kanslibiträden	Ce 11
<i>Sociala byrån.</i>		<i>Expeditionsvaktpersonal.</i>	
1 byråchef	Ca 33	1 förste expeditionsvakt ...	Ca 11
1 förste byråinspektör	Ca 29	2 expeditionsvakter	Ca 9
1 byråsekreterare	Ca 24	2 »	Ce 9

Härjämte beräknar styrelsen behov föreligga av 4 amanuenser och 22 kontorsbiträden.

Förrådspersonal samt befattningshavare för central översyn av de statsägda alarmeringsanläggningarna finner styrelsen ej böra ingå i styrelsens egentliga personalorganisation. Sådan personal bör i stället upptagas under anslaget till Civilförsvaret: Förvaring och underhåll av materiel m. m.

Statskontoret har förklarat sig icke kunna godtaga utredningens förslag, att civilförsvartsstyrelsen skulle organiseras på två, i sektioner indelade huvudavdelningar och en kanslibyrå. I stället föreslår statskontoret en organisation på högst tre byråer. En indelning i sektioner anser ämbetsverket innebära en allt för långt gående detaljuppdelning av verksamheten. Förslaget om lekmanrepresentation i civilförsvartsstyrelsen tillstyrkes. Behovet av en pressombudsman anser ämbetsverket däremot icke styrkt.

I fråga om befattningshavarnas löneställning anför statskontoret följande.

Byråcheferna böra samtliga placeras i lönegraden Ca 33. För de befattningshavare, vilka närmast skola ha att fullgöra de arbetsuppgifter, som enligt utredningens förslag skulle åvila sektionscheferna, bör högre lönegrads placering än i Ca 29 resp. Ce 29 icke ifrågakomma. Ifrågavarande befattningshavare böra med lämplig fördelning placeras i 27:e och 29:e lönegraderna. Byrådirektörstiteln bör förbehållas tjänstemän i 31:a lönegraden. De två civilförsvarsinspektörerna böra med hänsyn härtill erhålla tjänstebestämmningen förste byråinspektör eller bibehållas vid sin hittillsvarande benämning. Förslaget om inrättande av särskilda befattningar, vilkas innehavare skola stå till avdelningschefernas omedelbara förfogande, föranleder från statskontorets sida ej annan erinran än att befattningshavarna böra anställas som amanuenser och vara underkastade den för dylik rekryteringspersonal numera fastställda befordringsgången. Kamreraren å kanslibyrån synes med hänsyn till göromålens omfattning icke böra placeras i högre lönegrad än 25. De båda befattningarna såsom kassör och bokhållare samt registrator böra kunna sammanslås till en befattning som registrator och kassör i 18:e lönegraden.

Enligt utredningens mening skola de befattningshavare, som minst ett år varit anställda vid civilförsvartsstyrelsen i arvodesbefattning och som förordnas i ordinarie eller extra ordinarie befattning med lägre lönegrads placering än vad som motsvarar det nuvarande arvodet, icke vidkännas minskning i sina nettolöne förmåner. Häremot vill statskontoret invända, att nackdelarna av en eventuellt försämrad löneställning för dessa befattningshavare väl torde uppvägas av de fördelar, som följa med en säkrare anställningsform och tillförsäkrandet av pensionsrätt. Styrelsens tjänstemän synas för övrigt icke böra behandlas förmånligare än andra statstjänstemän, som övergå från oreglerad till reglerad befattning. De normer, som finnas angivna i vederbörande avlöningsreglementen, böra därför tillämpas jämväl i förevarande fall.

Sedermera har statskontoret i yttrande över civilförsvartsstyrelsens anslagsäskanden för civilförsvaret för budgetåret 1948/49 — utan ändring i övrigt av sitt tidigare ståndpunktstagande i ärendet — förklarat sig icke vilja motsätta sig, att högre befattningar inom civilförsvartsstyrelsen upptagas å extra ordinarie stat. En av styrelsen i 18:e lönegraden upptagen kansliskrivare anser statskontoret böra hänföras till 15:e lönegraden.

Statens lönenämnd förordar, att de av utredningen föreslagna huvudavdelningarna ombildas till byråer. I fråga om det antal byråer, som bör finnas, framhåller lönenämnden, att den nuvarande uppdelningen å fem byråer innebär en fördelning av arbetsuppgifterna på jämförelsevis små organisationsenheter. Detta gäller särskilt utbildnings- och övningsbyrån. Även med beaktande av att dess chef jämväl skall vara rektor för statens civilförsvars skola kan lönenämnden knappast finna motiverat, att chefen för denna orga-

nisationsenhet erhåller ställning som byråchef. Rörande personalorganisationens omfattning uttalar lönenämnden viss tvekan, huruvida behov förefinnes under fredsförhållanden att hos civilförsvarsstyrelsen inrätta ett så betydande antal ordinarie och extra ordinarie tjänster i högre lönegrader, som ifrågasatts. Det av civilförsvarsstyrelsen i detta hänseende framlagda förslaget innebär, framhåller nämnden, att personalen å tekniska byrån förstärkes med två byrådirektörstjänster samt att riksbrandinspektörens avdelning betydligt utbygges. Vad angår personal i mellanlönegrader har lönenämnden uppmärksammat, att enligt utredningens förslag allenast en amanuensstjänst (upptagen i Ce 22) skulle finnas och att ej heller i övrigt någon för kvalificerade befattningar avsedd rekryteringspersonal upptagits i den föreslagna personalorganisationen. För ernående av en rimlig proportion mellan rekryteringspersonal och övriga befattningshavare inom nu ifrågasvarande lönegrader böra enligt lönenämndens mening vissa av de i förslaget upptagna 10 befattningarna i Ce 24, bl. a. såsom byråassistent, ändras till rekryteringsbefattningar (amanuenser, assistenter o. d.). I fråga om anställningsformen anser nämnden försiktigheten bjuda, att antalet ordinarie befattningar tills vidare begränsas. Däremot synes hinder icke möta att anställa flertalet befattningshavare såsom extra ordinarie tjänstemän.

Beträffande personalens löneställning anför lönenämnden vidare.

För generaldirektören anser sig lönenämnden icke kunna tillstyrka högre lönegradsplacering än den gällande eller Cp 19. Erinras må, att överbefälhavaren är placerad i Mp 21. Därest en överdirektör erfordras vid ett bibehållande i huvudsak av den nuvarande organisationen av verket, synes i och för sig icke vara något att erinra mot tjänstens placering i Cp 14. Byråcheferna torde, såsom civilförsvarsstyrelsen föreslagit, böra placeras i lönegrad 33. Högre lönegradsplacering av befattningen som byråintendent än Ce 29 bör icke ifrågakomma. Den nuvarande mot arvode avlönade kansliskrivaren å fjärde byrån skulle enligt styrelsens förslag placeras i lönegrad Ce 18 med bibehållande av nuvarande benämning. Med anledning härav vill lönenämnden erinra, att 15:e lönegraden är den vanliga kansliskrivargraden. Spörsmålet om en högre löneställning för ifrågasvarande befattningshavare, varvid närmast placering i 19:e lönegraden såsom kontorsskrivare torde kunna komma i fråga, synes lämpligen böra prövas av 1947 års biträdesutredning.

Utredningen har såsom övergångsbestämmelse föreslagit, att de befattningshavare, som minst ett år varit anställda vid styrelsen i arvodesbefattning och som förordnas å ordinarie eller extra ordinarie befattning med lägre löneplacering än vad som motsvarar det nuvarande arvodet, icke skola vidkännas minskning i sina nettolönbelopp. Lönenämnden får framhålla, att frågan om placering i högre löneklass än begynnelselöneklass av innehavare av nyinrättad ordinarie eller extra ordinarie befattning i förekommande fall torde böra upptagas till prövning i enlighet med gällande regler rörande löneklassplacering.

Övriga remissmyndigheter ha i allmänhet icke närmare behandlat frågan om civilförsvarsstyrelsens organisation. Med bortseende från uttalanden rörande riksbrandinspektörens avdelning innehålla yttrandena i huvudsak följande.

Överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Malmöhus län framhålla önsk-

vårdheten av att anställningsförhållandena för civilförsvarsstyrelsens personal regleras. *Länsstyrelserna i Östergötlands och Jönköpings län*, vilka anse ovisshet råda om den framtida utvecklingen i fråga om civilförsvaret, uttala tvekan, huruvida en dylik reglering nu bör genomföras.

Överbefälhavaren uttalar önskemålet, att ärenden rörande utrymning, undanförelse och förstöring handläggas på en byrå eller avdelning samt föreslår i likhet med *försvarets forskningsanstalt*, att en teknisk befattningshavare hos civilförsvarsstyrelsen skall tjänstgöra hos anstalten.

Försvarets sjukvårdsförvaltning anser behov föreligga hos civilförsvarsstyrelsen av en heltidsanställd tjänsteman för beredning av ärenden rörande civilförsvarets sjukvårdstjänst.

Riksluftskyddsförbundet förordar, att inom civilförsvarsstyrelsen inrättas en särskild sektion för hemskyddsärenden.

Föreningen Sveriges polismästare understryker vikten av att civilförsvarsstyrelsen erhåller tillräckligt antal befattningar i ledande ställning och att sådana åtgärder vidtagas, att täta personalbyten kunna undvikas, framför allt på chefsposter.

Envar av *arbetsmarknadskommisionen, vattenfallsstyrelsen, landsorganisationen, riksluftskyddsförbundet* och *svenska arbetsgivareföreningen* önskar bliva representerad i civilförsvarsstyrelsens plenum. *Krigsmaterielverket* föreslår, att en representant för verket deltar i civilförsvarsstyrelsens plenum vid handläggning av undanförelseärenden.

Utredningens förslag rörande riksbrandinspektörens avdelning har lämnats utan erinran av flertalet remissinstanser. Särskilda uttalanden i frågan ha gjorts av överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Norrbottens och Kristianstads län samt riksbrandinspektören, svenska brandskyddsföreningen, svenska brandkårernas riksförbund, svenska brandbefälsföreningen, Sveriges skorstensfejaremästares riksförbund, svenska skorstensfejeriarbetareförbundet och svenska kommunalarbetareförbundet.

Överståthållarämbetet och *länsstyrelsen i Norrbottens län* ifrågasätta en ännu närmare sammanknytning av brandväsendet och civilförsvaret beträffande den centrala handläggningen än vad nu gäller. *Länsstyrelsen i Kristianstads län* anser, att riksbrandinspektören bör under fred erhålla en i förhållande till civilförsvarsstyrelsen mera självständig ställning än utredningen föreslagit.

Riksbrandinspektören föreslår, att riksbrandinspektörens avdelning inom civilförsvarsstyrelsen ombildas till ett självständigt ämbetsverk, statens brandinspektion, samt fortsätter.

Det är uppenbart, att frågan om fredsbrandväsendets skiljande från civilförsvaret med hänsyn till brandförsvarsorganisationens fortskridande utbyggnad i allt högre grad kräver en tillfredsställande lösning. Att såsom nu är fallet all statsbidragsgivning för fredsbrandväsendets främjande skall beslutas vid föredragning av civilförsvarsstyrelsen, trots att riksbrandinspektören, sin instruktion likmätigt, skall verka för brandväsendets organisation

samt, då så är nödvändigt, hos Kungl. Maj:t göra framställningar om förbättringar av brandförsvaret, torde få anses mindre lyckligt. Riksbrandinspektörens handlingsfrihet blir härigenom begränsad och han blir mer eller mindre beroende av civilförsvarsstyrelsen. Det synes ock i hög grad oegentligt, att styrelsen utan sakkunskap på förevarande område skall hos Kungl. Maj:t föra statens brandinspektionens talan i allt som rör nyssnämnda frågor av ekonomisk natur och vad därmed kan hava samband såsom anslagsfrågor för brandväsendet för kommande budgetår. För den här framförda uppfattningen har riksbrandinspektören erhållit starkt stöd från såväl offentligt som enskilt håll. Förståelsen och intresset för brandväsendet skulle utan tvivel avsevärt öka, därest det erhöles en i alla hänseenden självständig funktion och icke sammankopplades med civilförsvaret.

Skulle riksbrandinspektörens sålunda framförda önskemål icke kunna nu realiseras, anser riksbrandinspektören det ofrånkomligt, att den stat, som för nästkommande budgetår uppgöres för statens brandinspektion, under alla förhållanden bör omfatta samtliga de poster, som skulle erfordras, därest inspektionen vore fullt fristående. Genom denna anordning skulle vinnas *dels* att en klarare bild av inspektionens organisation och omfattning erhöles, *dels ock* att statens kostnader för brandväsendet lättare kunde överskådas. En dylik omläggning innebär i och för sig icke några ökade kostnader för statsverket utan medför endast, att vissa utgiftsposter, som f. n. inrymmas i civilförsvarsstyrelsens budget, utbrytas och överföras till statens brandinspektion. De poster, som härvid komma att beröras, äro de som avse avlöningar till inspektionens personal med undantag av riksbrandinspektören, reseersättningar för nämnda personal ävensom expenser och försöksverksamheten. — Civilförsvarsstyrelsens förslag rörande personal för handläggning av brandärenden biträdes i huvudsak av riksbrandinspektören, som dock förordar, att förste byråingenjören placeras i lönegrad Ca 30 eller med tjänstetitel byrådirektör i lönegrad Ca 31.

Även *svenska brandskyddsföreningen, svenska brandkårens riksförbund, svenska brandbefälsförbundet, Sveriges skorstensfejaremästares riksförbund, svenska skorstensfejeriarbetareförbundet* och *svenska kommunalarbetareförbundet* föreslå, att riksbrandinspektörens avdelning hos civilförsvarsstyrelsen ombildas till en fristående statens brandinspektion.

Departementschefen.

Såsom jag redan i annat sammanhang anfört anser jag, att civilförsvarets organisation i nuvarande läge måste begränsas till vad som är oundgängligen nödvändigt. Jag vill emellertid samtidigt framhålla, att under fred, då civilförsvarets verksamhet huvudsakligen är av planläggande och förberedande natur men icke avser verkställighet, tyngdpunkten i verksamheten av naturliga skäl måste vara förlagd till den centrala instansen. Civilförsvarsstyrelsens organisation bör därför bestännas även med beaktande av att civilförsvarets effektivitet och funktionsduglighet i hög grad blir beroende av hur denna organisation utformas.

Jag biträder utredningens förslag, att civilförsvarsstyrelsens chef skall vara generaldirektör i lönegrad Cp 19.

I fråga om styrelsens organisation i övrigt gå meningarna starkt isär. Mot utredningens förslag, att styrelsen skall organiseras på i huvudsak två, i sektioner indelade avdelningar och en kanslibyrå, ha allvarliga erinringar framförts. Ej heller jag kan biträda detta förslag. Jag finner det sålunda icke påkallat att för ledningen av arbetet inrätta befattningar såsom avdelningschefer med överdirektörs resp. överingenjörs tjänsteställning. Det av utredningen därmed avsedda syftet att avlasta vissa arbetsuppgifter från generaldirektören synes mig kunna nås genom mindre genomgripande och kostsamma ändringar i den nuvarande organisationen. Härtill återkommer jag senare. Civilförsvarsstyrelsen har såsom sin uppfattning uttalat, att byråorganisationens ersättande med en sektionsindelning skulle vara ägnat att försvåra personalrekryteringen och även i övrigt vara mindre lämpligt. Styrelsen har därför föreslagit, att byråorganisationen bibehålles. Samma ståndpunkt intages av statskontoret och lönenämnden. Även jag anser, att styrelsen alltjämt bör vara organiserad på byråer. Antalet byråer bör avvägas med hänsyn till de olika ärendegruppernas omfattning och svårighetsgrad.

Ärenden av administrativ och kameral natur, inbegripet förrådshållning av civilförsvarsmateriel, förekomma hos civilförsvarsstyrelsen fortlöpande i betydande omfattning. För deras handläggning erfordras en administrativ-kameral byrå.

Vidare finner jag en byrå erforderlig för beredning av tekniska ärenden. Till dylika ärenden hänför jag — förutom sådana av allmän teknisk natur såsom skyddsrumbygge, stadsplanering, forsknings- och försöksverksamhet — gasskydd samt alarmering och förbindelser.

Jag har övervägt att sammanföra övriga ärendegrupper — med undantag för ärenden, som skola handläggas på riksbrandinspektörens avdelning — till en gemensam byrå kallad organisationsbyrån. Härigenom skulle på nämnda byrå i huvudsak handläggas utbildnings-, övnings- och krigsplanläggningsärenden, organisationsärenden i egentlig bemärkelse, ärenden rörande det särskilda civilförsvaret, sjukvårdstjänsten, undanförsel- och förstöringstjänsten, ordnings- och bevakningstjänsten samt motorfordonsfrågor ävensom utrymnings- och socialtjänstärenden. Jag har dock funnit, att en sådan organisationsenhet sannolikt blir för stor och arbetstyngd. Chefen för en dylik byrå torde icke kunna överblicka och personligen leda en så omfattande administration. Från verksamheten bör därför utbrytas utbildnings-, övnings- och krigsplanläggningsärendena samt ärendena rörande ordnings- och bevakningstjänsten.

För beredning av utbildnings-, övnings- och krigsplanläggningsärendena, vilka äga nära samband med varandra, bör en särskild byrå inrättas. Även med den inskränkning i utbildnings- och övningsverksamheten, som betingas av fredsförhållandena, synes mig denna verksamhet vara av stor betydelse för civilförsvarets tjänstbarhet. Jag vill erinra därom, att ifrågavarande verksamhet i icke obetydlig omfattning skall ledas direkt av civilförsvarsstyrelsen huvudsakligen vid statens civilförvarsskola. Jag delar också civilför-

svarsstyrelsens uppfattning, att krigsplanlägningsfrågorna hittills icke kunnat ägnas tillräcklig uppmärksamhet. Jag finner det angeläget, att organisatoriska och personella resurser finnas för studium och planläggning av det strategiska användandet under krig av civilförsvarets förband och avdelningar.

Jag har vid anmälan av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet förordnat, att landstormspolisen skall inordnas i civilförsvaret ävensom att bevakningsinspektörens uppgifter i övrigt skola överflyttas på civilförsvarsstyrelsen. Ärenden rörande civilförsvarets ordnings- och bevakningstjänst komma härigenom att bliva av icke obetydlig storleksordning. Då dessa ärenden intaga en i förhållande till övriga förut omförmälda ärendegrupper i viss mån fristående ställning, torde desamma böra handläggas på en särskild enhet, bevakningsavdelningen.

Beträffande riksbrandinspektörens ställning i förhållande till civilförsvarsstyrelsen och vad därmed äger samband vill jag erinra, att riksbrandinspektören, såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår, är föredragande i civilförsvarsstyrelsen beträffande krigsbrandärenden. Däremot är han direkt inför Kungl. Maj:t ansvarig för sin ämbetsförvaltning beträffande fredsbrandärenden med undantag för statsbidrags- och upphandlingsärenden. Detta undantag har betingats av att riksbrandinspektören icke är medelsförvaltande myndighet. I sin verksamhet biträdes riksbrandinspektören av personal, som är anställd hos civilförsvarsstyrelsen och utgör riksbrandinspektörens avdelning.

Jag har vid behandling av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet i enlighet med utredningens förslag förordnat, att ärenden rörande krigsbrandväsendet alltjämt skola handläggas av civilförsvarsstyrelsen, men att fredsbrandärendena liksom hittills i princip skola handläggas av riksbrandinspektören fristående från civilförsvarsstyrelsen. Jag anser dock icke, att ett särskilt ämbetsverk bör inrättas för denna verksamhet. Såsom framgår av riksbrandinspektörens yttrande, kan visst fog finnas för inrättandet av ett sådant ämbetsverk. Starkare skäl tala dock enligt min mening för att bibehålla den nuvarande ordningen. Jag finner det sålunda värdefullt, att såväl förberedandet av det krigsmässiga brandväsendet som handläggningen av frågor rörande utbyggnaden av fredsbrandväsendet sker inom en organisatorisk enhet. Vid utbrytning ur civilförsvarsstyrelsen av riksbrandinspektörens avdelning lär det — med hänsyn till det nära samband, som råder mellan civilförsvarets brandtjänst och övriga tjänstegrenar inom civilförsvaret — bliva nödvändigt att hos civilförsvarsstyrelsen behålla befattningshavare för beredning av krigsbrandärenden. Även med riksbrandinspektören som föredragande i dylika ärenden kommer den grundläggande beredningen av desamma att äga rum skild från beredningen av fredsbrandärenden. En sådan ordning synes mig innebära olägenheter. I nuvarande läge är tillika särskilt att beakta, att inrättandet av ett självständigt ämbetsverk för fredsbrandärenden måste medföra icke obetydliga kostnadsökningar.

Jag biträder alltså utredningens förslag, att riksbrandinspektörens avdelning bibehålles inom civilförsvarsstyrelsen. Det synes mig emellertid böra övervägas att i viss omfattning till riksbrandinspektören överföra civilförsvarsstyrelsen nu tillkommande beslutanderätt beträffande fredsbrandärenden. Riksbrandinspektören bör sålunda erhålla befogenhet att besluta om till vilka objekt, statsbidrag skall utgå, och om fördelningen mellan kommunerna av brandmateriel, som inköpts av staten. I övrigt böra hithörande ärenden såsom upphandling av brandmateriel samt utbetalning av beslutade statsbidrag och därmed sammanhängande övervakning av för ifrågavarande ändamål anvisade anslag alltjämt liksom hittills med riksbrandinspektören som närvarande ledamot handläggas av civilförsvarsstyrelsen, vars administrativ-kamerala byrå organiserats och äger erforderlig sakkunskap för dylika uppgifter. Därest riksdagen icke framställer erinran häremot, avser jag att föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser av nu angivet innehåll.

Sammanfattningsvis förordar jag sålunda, att civilförsvarsstyrelsen organiseras — i stället för såsom f. n. gäller på fem byråer och tre avdelningar — på fyra byråer och två avdelningar, nämligen en administrativ-kameralt byrå, en organisationsbyrå, en utbildnings-, övnings- och krigsplanläggningsbyrå samt en teknisk byrå ävensom en bevakningsavdelning och en riksbrandinspektörens avdelning.

I likhet med utredningen finner jag erforderligt, att till civilförsvarsstyrelsen knytes viss särskild sakkunskap. Liksom hittills böra därför hos styrelsen tjänstgöra en civilförsväroverläkare och en militärassistent, varjämte möjlighet bör beredas styrelsen att i begränsad omfattning för särskilda uppdrag kunna anlita andra sakkunniga. Jag har ej heller någon erinran mot utredningens förslag, att styrelsen liksom hittills skall äga anställa en press ombudsman.

Jag biträder vidare utredningens förslag, att fyra lekmannarepresentanter skola ingå i styrelsens plenum. Av dessa bör en äga anknytning till näringslivet och en till kommunernas verksamhet. Styrelsens plenum bör i övrigt utgöras av generaldirektören samt byrå- och avdelningscheferna ävensom civilförsväroverläkaren, militärassistenten och en representant för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, i vad rör deras speciella verksamhetsområden. Militärassistenten bör närvara vid alla plenarsammanträden.

Vad angår frågan om beredande av lättnad i arbetsbördan för generaldirektören har jag inhämtat, att de arbetsuppgifter, som äro särskilt tyngande för honom, utgöras av vissa löpande ärenden samt reell och formell bearbetning av anvisningar. Det är enligt min uppfattning rimligt, att inom ett verk, som i mycket stor utsträckning har till uppgift att till ledning för underlydande organs verksamhet utgiva anvisningar och föreskrifter, en administrativt utbildad befattningshavare står till förfogande för dessa uppgifter. På grund härav förordar jag, att chefen för administrativ-kamerala byrån, vilken måste äga administrativ utbildning, anlitas för dessa uppgifter.

Denna anordning förutsätter dock möjlighet att till annan befattningshavare på administrativ-kamerala byrån i erforderlig omfattning överlåta ansvaret för vissa löpande göromål.

Jag övergår härefter till frågan om personalens anställningsvillkor och personalbehovet.

Utredningen har föreslagit, att den erforderliga fredspersonalen skulle erhålla ordinarie eller extra ordinarie anställning. Detta förslag har från det övervägande antalet remissmyndigheter icke mött någon gensaga. Även jag har kommit till den slutsatsen, att den personal, som skall ingå i fredsoorganisationen, måste beredas tryggare anställningsförhållanden än vad nu är fallet. Om så icke sker, föreligger risk för att den mest dugande personalen lämnar styrelsen till förfång för verksamheten. Jag finner dock inrättandet av ordinarie befattningar böra ske med viss försiktighet. Härigenom blir det lättare att genomföra de ändringar i organisationen, vartill utvecklingen framdeles kan giva anledning.

I likhet med civilförsvarsstyrelsen och lönenämnden anser jag, att utredningen icke i tillräcklig grad beaktat behovet av personal i »mellanlönegraderna». Jag förordar därför i det följande, att vissa tjänster i dessa lönegrader inrättas.

Utöver den personal, som skulle ingå i den av utredningen föreslagna fredsoorganisationen, har utredningen räknat med att under den närmaste framtiden arbetsuppgifter skulle finnas inom civilförsvarsstyrelsen, vilka skulle påkalla anställande av viss ytterligare personal. I betänkandet har dock icke närmare angivits arten av ifrågavarande arbetsuppgifter eller grunden för att desamma bedömas som övergående och ej heller storleken av personalbehovet. Jag har vid mina överväganden kommit till den uppfattningen, att personal, som bedömes erforderlig för längre tid utan att dock dess framtida verksamhetsuppgifter kunna helt överblickas, bör ingå i fredsoorganisationen. Endast i de fall, då personal avses för arbetsuppgifter av uppenbarligen övergående natur, bör personalen hållas utanför denna organisation.

I fråga om annan personal än amanuens-, vakt- och kontorspersonal, vilken upptages till behandling senare, får jag beträffande envar byrå och avdelning anföra följande.

Administrativ-kamerala byrån. Jag erinrar om att byråns verksamhet avser ärenden av administrativ natur, upphandlingsärenden samt ärenden rörande medelsförvaltningen, lagerbokföringen och förrådshållningen. Huvudparten av civilförsvarsstyrelsens löpande göromål handlägges på denna byrå. För verksamheten på byrån erfordras därför ett relativt stort antal befattningshavare. Chefen för byrån bör placeras i lönegrad Ca 33. Jag har i annat sammanhang förordat, att denne byråchef i erforderlig omfattning frigöres från löpande göromål för att bereda generaldirektören lättnad i dennes arbetsbörda. För ledningen av byråns verksamhet erfordras därför under byråchefen en högre befattningshavare, vilken bör erhålla tjänsteställning som förste byråsekre-

terare i lönegrad Ce 29. Jag finner det lämpligt, att byrån indelas i tre sektioner, en administrativ sektion med en förste byråsekreterare som chef, en sektion för förrådshållning med en byråintendent som chef samt en kameral sektion med en kamrerare som chef. Förste byråsekreteraren bör placeras i lönegrad Ca 29, medan de båda övriga sektionscheferna tills vidare böra erhålla extra ordinarie anställning i lönegrad Ce 27. Såsom biträde åt förste byråsekreteraren bör anställas en byråsekreterare i lönegrad Ca 24, åt byråintendenten en assistent i lönegrad Ce 22 och en assistent i lönegrad Ce 16 samt åt kamreraren en byråassistent i lönegrad Ce 24 och en bokhållare i lönegrad Ce 18. Vidare erfordras en registrator och en kassör i lönegrad Ca 15. Slutligen föreligger behov av tre kanslibitråden, för vilka tills vidare böra inrättas extra ordinarie tjänster i lönegrad Ce 11. Jag vill i detta sammanhang påpeka, att inrättandet av byråsekreterarbefattningen medför, att antalet amanuenser kan minskas från nuvarande 5 till 4.

Organisationsbyrån. Chefen för byrån bör placeras i lönegrad Ca 33. Till byrån avses att hänföras utrymnings- och socialtjänstären, vilka i den nuvarande organisationen handläggas på särskild byrå. Med hänsyn till den betydelse, som numera tillmätas utrymning och därmed sammanhängande åtgärder, torde under byråchefen den närmaste beredningen av denna ärendegrupp böra handhas av en byrådirektör i lönegrad Ce 31. För handläggning av socialtjänstären samt organisationsärenden av allmän natur erfordras en förste byråinspektör i lönegrad Ce 29 samt för beredning av ärenden rörande undanförelse och förstöring en förste byråingenjör i samma lönegrad. Jag finner härjämte en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27 erforderlig. Vidare föreligger behov av en byråinspektör i lönegrad Ce 25, närmast för beredning av motorfordonsfrågor, en assistent i lönegrad Ce 22, en assistent i lönegrad Ce 16 och ett kanslibitråde i lönegrad Ce 11.

Utbildnings-, övnings- och krigsplanläggningsbyrån. Chefen för byrån torde tills vidare böra givas extra ordinarie anställning och sålunda placeras i lönegrad Ce 33. Under byråchefen erfordras för beredning av viktigare ärenden två kvalificerade befattningshavare, av vilka den ene avses för handläggning av krigsplanläggningsfrågor. De böra med tjänstetitel förste byråinspektör placeras i lönegrad Ca 29. Behov föreligger vidare av en byråinspektör i lönegrad Ce 25 och en kontorist i lönegrad Ca 13.

Tekniska byrån. Chefen för byrån torde böra placeras i lönegrad Ca 33. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art och omfattning finner jag erforderligt, att byrån indelas i två sektioner, en för bebyggelse- och forskningsfrågor samt en för alarmering och förbindelser. Som chef för den förstnämnda sektionen bör anställas en förste byråingenjör i lönegrad Ca 29 och för den andra en förste byråingenjör i lönegrad Ca 27. För beredning av bl. a. ärenden rörande skyddsrumbyggen och statsbidrag till dylika erfordras tre byråingenjörer i lönegrad Ce 24 och en byråsekreterare i lönegrad Ca 24. Härjämte föreligger behov av en assistent i lönegrad Ce 22 och ett kanslibitråde i lönegrad Ce 11.

I likhet med vad nu gäller anser jag, att den personal, som är behövlig för

central översyn och kontroll av de statsägda alarmeringsanläggningarna, bör ingå i styrelsens personaluppsättning och placeras på tekniska byrån. Någon ökning av den nuvarande personalen kan jag i förhandenvarande läge ej förorda. Hos styrelsen bör därför tills vidare liksom hittills icke vara anställd mer än en montör. Denne bör placeras i lönegrad Ce 16.

Bevakningsavdelningen. Chefen för denna avdelning bör vara tingsmeriterad jurist med polischefsutbildning samt äga praktisk erfarenhet som polischef. Jag förordar — under erinran om att landsfogdetjänsterna äro placerade i lönegrad Ca 32 — att bevakningsavdelningens chef får tjänsteställning som byrådirektör och placeras i lönegrad Ca 31. I detta sammanhang vill jag erinra om att bevakningsinspektören i egenskap av chef för den nuvarande bevakningsavdelningen inom civilförsvarsstyrelsen åtnjuter särskilt arvode av 1 200 kronor för år samt att den på avdelningen tjänstgörande förste assistenten avlönas med årsarvode motsvarande lön i 29:e löneklassen, varjämte han uppbär särskild ersättning med 1 200 kronor för år i egenskap av biträdande bevakningsinspektör. Genom överflyttningen av bevakningsinspektörens uppgifter på civilförsvarsstyrelsen upphöra befattningarna som bevakningsinspektör och biträdande bevakningsinspektör. Därmed kommer särskilt arvode eller särskild ersättning, som nyss sagts, ej längre att utgå. På avdelningen erfordras vidare en byråassistent i lönegrad Ce 24 och ett kanslibitråde i lönegrad Ce 11.

På *riksbrandinspektörens avdelning* anser jag behov föreligga av en förste byråingenjör i lönegrad Ca 27, en byråassistent i lönegrad Ce 24 och ett kanslibitråde i lönegrad Ce 11.

Jag upptager härefter till behandling frågan om amanuens-, vakt- och kontorspersonalen.

Jag har ingen erinran mot civilförsvarsstyrelsens beräkning, att behov inom styrelsen föreligger av fyra amanuenser.

Vaktpersonalen torde böra utgöras av en förste expeditionsvakt i lönegrad Ca 11, en expeditionsvakt i lönegrad Ca 9 och 2 expeditionsvakter i lönegrad Ce 9.

Vad härefter angår kontorspersonalen består densamma f. n. av 12 ordinarie kontorsbiträden, av vilka fem uppehålla högre extra ordinarie befattningar, och 21 andra befattningshavare inom den reglerade befordringsgången. Jag har inhämtat, att fyra av sistnämnda befattningshavare samt ett kanslibitråde den 1 juli 1948 uppnå var och en för sig över sju års sammanlagd statstjänst och således böra överföras på ordinarie stat. Jag har förut föreslagit, att en ordinarie kontoristtjänst inrättas. Vid bifall härtill kan det förväntas, att ett av de nuvarande kontorsbiträdena konstitueras på kontoristbefattningen, varigenom hennes kontorsbiträdesbefattning kan utgå. Behov föreligger sålunda av 16 ordinarie kontorsbiträdesbefattningar. Härvid är dock att märka, att vid bifall till mitt förslag om inrättande av extra ordinarie kanslibiträdesbefattningar 7 av de ordinarie kontorsbiträdena kunna förväntas erhålla förordnande på nämnda kanslibiträdesbefattningar. Av återstående hos

styrelsen nu tjänstgörande 17 befattningshavare inom den reglerade befordringsgången beräknar jag behov föreligga i styrelsens fredsorganisation av 12.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle på civilförsvarsstyrelsens personalförteckning komma att upptagas följande befattningar:

Befattning	Lönegrad	Befattning	Lönegrad
<i>Tjänstemän å ordinarie stat:</i>		<i>Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24:</i>	
1 generaldirektör	Cp 19	1 byråchef	Ce 33
3 byråchefer	Ca 33	1 byrådirektör	Ce 31
1 byrådirektör	Ca 31	1 förste byråingenjör	Ce 29
1 förste byråsekreterare ...	Ca 29	1 förste byråinspektör	Ce 29
1 förste byråingenjör	Ca 29	1 förste byråsekreterare ...	Ce 29
2 förste byråinspektörer ...	Ca 29	1 förste byråsekreterare ...	Ce 27
2 förste byråingenjörer ...	Ca 27	1 byråintendent	Ce 27
2 byråsekreterare	Ca 24	1 kamrer	Ce 27
1 registrator	Ca 15	2 byråinspektörer	Ce 25
1 kassör	Ca 15		
1 kontorist	Ca 13		
1 förste expeditionsvakt ...	Ca 11		
1 expeditionsvakt	Ca 9		
16 kontorsbiträden	Ca 8		

Härtill skulle komma 3 byråingenjörer (Ce 24), 3 byråassistenter (Ce 24), 3 assistenter (Ce 22), 1 bokhållare (Ce 18), 2 assistenter (Ce 16), 1 montör (Ce 16), 7 kanslibiträden (Ce 11), 2 expeditionsvakter (Ce 9) samt inom den reglerade befordringsgången 4 amanuenser och 12 kontorsbiträden. Sammanlagda antalet sålunda mera fast anställda befattningshavare skulle uppgå till 75 mot f. n. 86. Den av mig föreslagna organisationen framgår i schematisk uppställning av härvid fogade bilaga C.

Jag har inhämtat, att det tidigare under civilförsvarsstyrelsens direkta ledning stående centralförrådet i Stockholm fr. o. m. den 1 juli 1947 i administrativt hänseende sammanslagits med de i staden befintliga förråd av sådan statlig civilförsvarsmateriel, för vilkens vård ansvaret fr. o. m. sistnämnda dag övergått från staden till statsverket. Den gemensamma administrationen står under överståthållarämbetets närmaste ledning. Jag finner därför förrådspersonal icke böra upptagas i civilförsvarsstyrelsens personalorganisation.

Av principiella skäl kan jag icke biträda utredningens förslag om vidtagande av särskilda åtgärder för att kompensera löneminskning för befattningshavare, som varit anställd vid styrelsen i arvodesbefattning och som förordnas på ordinarie eller extra ordinarie befattning med lägre lönegradsplacering än vad som motsvarar det nuvarande arvodet. I likhet med statskontoret och lönenämnden finner jag, att frågan om placering i högre löneklass än begynnelselöneklass av innehavare av nyinrättad befattning bör upptagas till prövning i enlighet med gällande regler rörande löneklassplacering.

Nuvarande två civilförsvarsinspektörer i lönegrad Ca 29 ingå icke i den av mig föreslagna fredsorganisationen. Kungl. Maj:t torde därför böra erhålla

befogenhet att överföra dem på övergångsstat. Jag förutsätter, att envar av de på utbildnings-, övnings- och krigsplanläggningsbyrån upptagna förste byråinspektörsbefattningarna i lönegrad Ca 29 besättes först i samband med att någon av civilförsvarsinspektörerna frånträder sin tjänst.

Jag vill slutligen framhålla, att jag förutser ett övergående behov under budgetåret 1948/49 av ett mindre antal ytterligare befattningshavare. Härtill återkommer jag vid anslagsberäkningarna.

C. Anslagsberäkningar för budgetåret 1948/49.

1:o) Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar.

För budgetåret 1947/48 har på riksstaten under ifrågavarande rubrik anvisats ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt följande avlöningsstat för styrelsen att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	97 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	475 000
3. Avlöningar till övrig icke ordinarie personal	»	265 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	13 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>850 000</u>

Genom beslut den 21 november 1947 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att den på avlöningsstaten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, må under budgetåret 1947/48 disponeras på följande sätt:

Arvoden till fem byråchefer, envar efter 17 256 kronor för år, tillhopa kronor	86 280	
Arvode till en t. f. civilförsvarsinspektör efter 14 808 kronor för år ...	14 808	
Arvode till en förste assistent efter 14 808 kronor för år	14 808	
Arvode till en förste byråingenjör efter 14 808 kronor för år	14 808	
Arvode till en förste byråsekreterare efter 14 808 kronor för år	14 808	
Arvode till en byråintendent efter 14 112 kronor för år	14 112	
Arvode till en förste byråinspektör efter 14 112 kronor för år	14 112	
Arvode till en förste byråsekreterare efter 13 428 kronor för år	13 428	
Arvode till en förste byråingenjör efter 13 428 kronor för år	13 428	
Arvode till en förste byråinspektör efter 13 428 kronor för år	13 428	
Arvode till bevakningsinspektören efter 1 200 kronor för år	1 200	
Arvode till en civilförsvarsöverläkare efter 6 000 kronor för år	6 000	
Arvode till en militärassistent efter 1 080 kronor för år	1 080	
Arvoden till övriga arvodestjänstemän hos civilförsvarsstyrelsen, <i>högst</i>	239 700	
Arvoden och ersättningar för mistade kontanta avlöningsförmåner till inkvarteringschefer och representanter i militärbefälsstaber, <i>högst</i>	10 000	
Arvoden till ledamöter, suppleanter och sekreterare i krigsskyddsnämnden för kraftanläggningar	3 000	
	<u>Summa kronor</u>	<u>475 000</u>

Därjämte har Kungl. Maj:t i samma beslut föreskrivit, att för byråcheferna, t. f. civilförsvarsinspektören, förste assistenten, förste byråingenjörerna, förste byråsekreterarna, byråintendenten och förste byråinspektörerna skall i tillämpliga delar gälla vad som för extra ordinarie tjänstemän är föreskrivet beträffande semester, tjänstledighet, vikariatsersättning, reseersättning, sjukvård och begravningshjälp samt beräkning och utbetalning av kontanta löneförmåner, varvid skall så anses, som om sagda befattningshavare tillhörde:

byråcheferna lönegraden Ce 33, löneklassen 33,

t. f. civilförsvarsinspektören, förste assistenten, förste byråingenjören med årsarvode av 14 808 kronor och förste byråsekreteraren med årsarvode av 14 808 kronor lönegraden Ce 29, löneklassen 29,

byråintendenten och förste byråinspektören med årsarvode av 14 112 kronor lönegraden Ce 27, löneklassen 28, samt

förste byråsekreteraren, förste byråingenjören och förste byråinspektören, envar med årsarvode av 13 428 kronor, lönegraden Ce 27, löneklassen 27.

Kungl. Maj:t har i nämnda beslut även meddelat vissa bestämmelser rörande fördelningen av det i ifrågavarande anslagspost ingående beloppet å 239 700 kronor. Därvid har bl. a. anvisats ett belopp om 5 000 kronor till ersättning åt personer, som av styrelsen anlitas för uppehållande av kontakt med press, film och radio m. m.

Från anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal utgår även arvoden till inkvarteringschefer. Genom beslut den 30 juni 1947 har Kungl. Maj:t förklarat, att sådant arvode må utgöra högst 50 kronor för månad.

Civilförsvarsutredningen har på grundval av sitt förslag till organisation uppskattat de årliga kostnaderna för avlöningar till cirka 525 000 kronor. Därvid ha för avlöningar till ordinarie tjänstemän — bortsett från vakt- och kontorspersonal — beräknats 167 287 kronor. Till arvoden åt civilförsvarsöverläkaren, militärassistenten och pressombudsmannen ha beräknats samma belopp som hittills utgått eller 6 000 kronor, 1 080 kronor resp. 5 000 kronor. Envar av de fyra lekmannarepresentanterna skulle erhålla ett årligt arvode av 1 200 kronor. Till arvoden åt ledamöter, suppleanter och sekreterare i krigsskyddsnämnden för kraftanläggningar har utredningen avsett ett oförändrat belopp av 3 000 kronor. Då enligt utredningens mening inkvarteringschefer och representanter för civilförsvaret i militärbefälsstaber icke böra uppbära fasta arvoden, ha medel icke beräknats för detta ändamål. Behovet av medel för avlöningar till extra ordinarie tjänstemän — bortsett från vakt- och kontorspersonal — uppskattas till 126 936 kronor och för avlöningar till förrädspersonal till 37 000 kronor. För ordinarie och icke-ordinarie vakt- och kontorspersonal anses ett belopp av 130 000 kronor erforderligt, rörligt tillägg däri inbegripet. För rörligt tillägg till annan personal än vakt- och kontorspersonal beräknar utredningen ett belopp av 43 956 kronor. Utredningen, som enligt vad förut omförmäls ansett ett övergående behov av extra arbetskraft föreliggande, har ej beräknat medel för avlöning av nämnda personal.

Efter omräkning enligt nu gällande avlöningsbestämmelser skulle medelsbehovet utgöra cirka 689 000 kronor.

Civildéforsvarsstyrelsen har på grundval av sitt förslag beräknat medelsbehovet för budgetåret 1948/49 på följande sätt.

Till avlöningar till ordinarie tjänstemän upptages ett belopp av 399 780 kronor.

Under rubriken avlöningar till icke-ordinarie personal beräknar styrelsen arvoden åt civildeforsvarsöverläkaren och militärassistenten med samma belopp som för innevarande budgetår eller 6 000 resp. 1 080 kronor. Arvodet åt pressombudsmannen föreslås höjt till 7 000 kronor. Till motivering härför anför styrelsen.

F. n. finnes hos styrelsen anställd en pressombudsman för tjänstgöring under 18 timmar per vecka mot ett arvode av 325 kronor per månad. Tjänstgöringen utsträcker stundom, särskilt vid kurser, övningar och krigsspel, till heldagstjänstgöring. Ifrågavarande befattningshavare anställdes hos styrelsen den 1 november 1945 mot ett arvode av 300 kronor för månad, varefter arvodet fr. o. m. den 1 juli 1946 i samband med bestämmelserna om provisoriskt lönetillägg höjdes till nuvarande 325 kronor. Den kompensation för ökade levnads-kostnader, som beviljats huvuddelen av statstjänstemännen fr. o. m. den 1 juli 1947, har icke i någon mån kunnat beviljas nu ifrågavarande befattningshavare. Styrelsen finner det både skäligt och nödvändigt, att arvodet för pressombudsmannen höjes.

Vidare skola arvoden utgå med 1 200 kronor åt envar av de fyra lekmanrepresentanterna samt med 3 000 kronor åt ledamöter, suppleanter och sekreterare i krigsskyddsnämnden för kraftanläggningar. Liksom för innevarande budgetår upptager styrelsen ett belopp av 10 000 kronor för arvoden och ersättningar för mistade kontanta avlöningsförmåner åt inkvarteringschefer och representanter för civildeforsvaret i militärbefälsstaber samt ett belopp av 15 000 kronor för arvoden åt särskilt tillkallade sakkunniga. Till avlöningar till extra ordinarie tjänstemän beräknar styrelsen 449 972 kronor, vartill skulle läggas ytterligare 15 000 kronor för löneklassuppflyttningar samt för avlöning åt vikarier m. m.

I enlighet härmed upptager styrelsen under nu ifrågavarande rubrik — efter viss mindre jämkning — ett totalt belopp om 511 972 kronor.

För rörligt tillägg avses ett belopp av 85 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet har alltså av styrelsen uppskattats till (399 780 + 511 972 + 85 000) 996 752 kronor.

Departementschefen.

Med utgångspunkt från vad jag i det föregående föreslagit, beräknar jag medelsbehovet till avlöningar på följande sätt.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör upptagas till 256 000 kronor. Vid beräkningen har jag förutsatt, att tjänsteman, som nytillträder ordinarie tjänst, placeras i begynnelselöneklass i föreslagen

lönegrad. Därest i särskilda fall högre löneklass skulle tillämpas torde detta ej komma att medföra någon nämnvärd ökning av det beräknade medelsbehovet.

Från anslagsposten till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, torde böra utgå arvode till civilförsvarsöverläkaren med 6 000 kronor, till militär-assistenten med 1 080 kronor och till envar av lekmannarepresentanterna med 1 200 kronor ävensom till en ställföreträdare för generaldirektören med 1 200 kronor. Anslagsposten bör alltså upptagas till (6 000 + 1 080 + 4 × 1 200 + 1 200) 13 080 kronor, vilket belopp torde böra avrundas till 13 500 kronor.

Vad beträffar anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknar jag för de i fredsorganisationen ingående extra ordinarie tjänstemännen i runt tal 400 000 kronor. För avlöning av vikarier erfordras ett belopp av 5 000 kronor. Liksom för innevarande budgetår torde 15 000 kronor böra avses för arvoden åt särskilda sakkunniga samt 3 000 kronor för arvoden åt ledamöter, suppleanter och sekreterare i krigsskyddsnämnden för kraftanläggningar. Jag kan ej biträda civilförsvarsstyrelsens förslag om högre arvode till pressombudsmannen utan beräknar detta till oförändrat belopp eller 5 000 kronor.

I likhet med utredningen finner jag fasta arvoden icke vidare böra utgå till inkvarteringschefer och representanter för civilförsvaret i militärbefälsstaber. Det synes mig dock önskvärt att möjlighet förefinnes att i begränsad omfattning kalla dylika befattningshavare till överläggningar och deltagande i förberedelser rörande sådana uppgifter, vilka skola av dem fullgöras under krig. Härvid bör till dem utgå skäligen ersättning, innefattande även gottgörelse för mistade kontanta avlöningsförmåner. För detta ändamål beräknar jag ett belopp av 4 000 kronor.

I det föregående har jag framhållit, att under nästa budgetår ett övergående behov av ytterligare arbetskraft föreligger. Sålunda erfordras för avveckling av befintlig balans i fråga om statsbidragsansökningar för anordnande av skyddsrum en ingenjör i lönegrad Cg 24 samt för avslutande av pågående, under beredskapen eftersatta lagerbokföringsuppgifter fem kontorsbiträden i högst 8:e lönegraden. Medelsbehovet härför beräknar jag till i runt tal 33 000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost torde alltså böra uppföras med (400 000 + 5 000 + 15 000 + 3 000 + 5 000 + 4 000 + 33 000) 465 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg beräknar jag till 79 500 kronor.

Det för budgetåret 1948/49 erforderliga avlöningsanslaget uppskattar jag alltså till (256 000 + 13 500 + 465 000 + 79 500) 814 000 kronor.

2:o) Civilförsvarsstyrelsen: Omkostnader.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1945/46	236 000	277 365
1946/47	200 000	187 340
1947/48	190 000	—
1948/49 (förslag)	190 000	—

Kungl. Maj:t har beträffande användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget den 30 juni 1947 fastställt följande omkostnadsstat.

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	60 000
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	81 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	45 000
5. Omkostnader för representanter i militärbefälsstaber, <i>förslagsvis</i>	»	500
6. Omkostnader för krigsskyddsnämnden för kraftanläggningar, <i>förslagsvis</i>	»	2 000
Summa kronor		190 000

Kungl. Maj:t har vidare föreskrivit, att av anslagsposten till *expenser* må för nedan angivna ändamål tagas i anspråk följande belopp, nämligen:

1. *Expenser för eget behov*
 - a) Lyse, *förslagsvis* kronor 2 000
 - b) Övriga *expenser*, högst » 67 000
2. *Expenser för annat än eget behov, förslagsvis* » 12 000

I sina anslagsäskanden rörande medelsbehovet för *omkostnader* under nästa budgetår anför *civilförsvarsstyrelsen*.

Anslagsposten till sjukvård, som redan under budgetåret 1946/47 belastats med cirka 2 000 kronor, torde för budgetåret 1948/49 vid bifall till styrelsens förslag om ordinarie resp. extra ordinarie anställning för dess personal böra beräknas till förslagsvis 3 000 kronor.

För budgetåret 1948/49 beräknar styrelsen, att, såvitt angår anslagsposterna till reseersättningar, publikationstryck, omkostnader för representanter i militärbefälsstaber och omkostnader för krigsskyddsnämnden för kraftanläggningar, motsvarande belopp, som beviljats för innevarande budgetår, skola bli tillräckliga.

Den under anslagsposten till *expenser* upptagna delposten till övriga *expenser* för eget behov belastades under budgetåret 1946/47 med nära 76 000 kronor, medan delposten för innevarande budgetår — liksom för budgetåret 1946/47 — upptagits till 67 000 kronor. Styrelsen vill emellertid f. n. ej äska högre belopp för instundande budgetår än som föranledes av beräknad ytterligare belastning å delposten i ett visst hänseende. Styrelsen vill sålunda hemställa om medel för inköp av en personautomobil. Behovet av en tjänstebil för verkets chef har med tiden gjort sig gällande med allt större styrka. Denne har i tidsbesparingssyfte sett sig nödsakad att för inspektioner, deltagande i sammanträden och sammankomster m. m. i stor utsträckning använda egen bil. Av ekonomiska och även andra skäl kan emellertid detta ej fortgå. Anskaffningen av bil kommer att i längden innebära avsevärda besparingar för statsverket med hänsyn till den tid, som därigenom vinnes. Tjänstebilen bör i förekommande fall efter generaldirektörens bestämmande få användas i tjänsten jämväl av andra högre befattningshavare i verket. Styrelsen beräknar kostnaderna för anskaffning, underhåll och drift av en automobil för budgetåret 1948/49 till 25 000 kronor. Ifrågasvarande delpost torde sålunda för sistnämnda budgetår böra beräknas till (67 000 + 25 000) 92 000 kronor.

Statskontoret uttalar, att tillräckliga skäl icke torde föreligga att för generaldirektörens tjänsteresor anskaffa särskild automobil.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård torde i avvaktan på ytterligare erfarenhet rörande medelsbehovet böra upptagas med oförändrat belopp. Styrelsens begäran om medel för inköp av en tjänstebil kan jag i nuvarande läge icke tillstyrka. Då jag i övrigt icke har någon erinran mot civilförsvarsstyrelsens beräkningar, bör alltså omkostnadsanslaget för nästa budgetår upptagas med samma belopp som för budgetåret 1947/48 eller med 190 000 kronor.

V. Länsinstansen.**A. Nu gällande organisation.**

Inom länsstyrelserna beredas ärenden rörande civilförsvaret vid en härför på landskansliet särskilt inrättad avdelning, försvarsavdelningen. Chef för avdelningen är en civilförsvarsdirektör. Vidare finnas vid avdelningen en militärassistent samt en inkvarteringschef. I ett län finnas två inkvarteringschefer. I mån av behov tjänstgöra dessutom på avdelningen länsnotarie, landskanslist och skrivbiträde. Sedan civilförsvarsberedskapen upphört, förekommer endast i undantagsfall behov av länsnotarie eller landskanslist.

Civilförsvarsdirektören har såsom chef för försvarsavdelningen den närmaste ledningen av civilförsvaret inom länet. Inom ett stort antal länsstyrelser föredrager han vid sidan av egentliga civilförsvarsärenden även de hos länsstyrelserna förekommande fredsbrandärendena. Militärassistenten har huvudsakligen till uppgift att hålla länsstyrelsen underrättad om den planläggning och de dispositioner inom krigsmakten, som äro av betydelse för civilförsvaret inom länet och länsstyrelsens verksamhet i övrigt, ävensom att bereda hithörande frågor inom länsstyrelsens ämbetsområde. Han är även eljest sambandsman mellan länsstyrelsen och vederbörande militära myndigheter. Inkvarteringscheferna avses att biträda civilförsvarsdirektörerna i inkvarterings- och därmed sammanhängande socialtjänstfrågor. De tjänstgöra under fred endast i mycket begränsad omfattning.

Befattningen som civilförsvarsdirektör är placerad i lönegrad Ce 31. Tjänsterna äro uppförda på länsstyrelsernas personalförteckning.

Av militärassistenterna äro f. n. 14 aktiva officerare upptagna på försvarstabens personalstat. Övriga äro reservofficerare eller pensionerade officerare och avlönas från länsstyrelsernas avlöningsanslag.

B. Förslag till ny organisation.**Civilförsvarsutredningens förslag.**

Utredningen uttalar, att ett fullföljande av civilförsvarsverksamheten i avsedd omfattning otvivelaktigt kommer att medföra en icke oväsentlig arbets-

belastning för länsstyrelserna. Ärenden rörande denna verksamhet böra enligt utredningens uppfattning liksom hittills handläggas på särskilda försvarsavdelningar.

Arbetsvolymen inom försvarsavdelningarna kommer helt naturligt, yttrar utredningen, att bliva olika vid skilda tidpunkter och framför allt inom skilda länsstyrelser alltefter länens storlek och betydelse i försvarshänseende. Det kan därför ifrågasättas, huruvida inom alla län full sysselsättning kan beredas civilförsvarsdirektör och militärassistent. Utredningen har på grund härav undersökt, om personalinskränkningar skulle kunna företagas. Övervägandena ha avsett frågan, huruvida befattning som civilförsvarsdirektör skulle kunna vara gemensam för två eller flera länsstyrelser. Utredningen har funnit, att en sådan ordning skulle vara möjlig endast i fråga om Västmanlands och Uppsala, Jönköpings och Kronobergs samt Kristianstads och Blekinge län, varvid alltså tre civilförsvarsdirektörsbefattningar skulle kunna indragas. Anordningen skulle medföra en årlig kostnadsminskning beträffande avlöningar av i runt tal 40 000 kronor. Härvid måste emellertid, framhåller utredningen, beaktas, att besparingen på avlöningsanslaget oundvikligen kommer att medföra viss merkostnad i fråga om resekostnads- och traktamentsersättningar. Den relativt obetydliga utgiftsminskning, som sålunda erhålles, uppväger emellertid icke enligt utredningens uppfattning de stora praktiska olägenheter, som — enligt vad erfarenheterna på andra områden visa — äro förbundna med gemensamma befattningshavare för flera län. Utredningen förordar därför, att antalet civilförsvarsdirektörer icke minskas.

Ej heller i övrigt anser utredningen ändring böra ske i den hittillsvarande organisationen av försvarsavdelningarna.

Vid handläggningen av ärenden rörande landstormspolisen, vilken handläggning förutsättes skola ske på försvarsavdelningarna, böra, enligt utredningens mening, landsfogdarna lämna sin medverkan.

I de fall där civilförsvarsdirektör icke kan helt sysselsättas med civilförsvarsärenden anser utredningen lämpligt, att åt honom anförtros andra uppgifter inom länsstyrelsernas arbetsområde. Utredningen föreslår vidare, att militärassistent, som i princip bör vara aktiv officer, skall, i den mån arbetsuppgifterna vid länsstyrelsen så medgiva, regelmässigt tjänstgöra jämväl vid militärbefäls- och försvarsområdesstaber samt vid truppförband. Genom en på detta sätt reglerad tjänstgöring utom länsstyrelsen skulle risken för att militärassistentens arbetskraft icke bleve fullt utnyttjad undanröjas.

Utredningen framhåller, att vid tidpunkten för inrättandet av befattningarna som civilförsvarsdirektörer slutlig ståndpunkt icke tagits till frågan om civilförsvarets fredsorganisation och att till följd därav befattningarna icke uppfördes å ordinarie stat. Enligt utredningens mening böra befattningarna nu i princip göras till ordinarie. För att vid de mindre eller ur försvarssynpunkt ej så betydelsefulla länen en framtida omorganisation icke skall försvåras bör dock vid sådana län den extra ordinarie anställningsformen alltjämt tillämpas. I enlighet härmed föreslår utredningen, att civilförsvarsdirektörerna vid över-

ståthållarämbetet och andra länsstyrelser än de i Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Uppsala, Västmanlands och Jämtlands län skola uppföras på ordinarie stat, lönegrad Ca 31, medan övriga civilförsvarsdirektörer liksom hittills skulle vara placerade i lönegrad Ce 31.

I fråga om militärassistenternas avlöningsförhållanden erinrar utredningen om att militärassistent på aktiv stat i de civila verken regelmässigt utöver ordinarie lön åtnjuter visst fyllnadsarvode från vederbörande verks avlöningsstat men att sådant arvode icke utgår till militärassistent vid länsstyrelse. Närmare erfarenheter rörande arten och omfattningen av sistnämnda befattningshavares tjänstgöring under fred föreligga emellertid ännu icke. Utredningen har på grund därav icke ansett sig kunna taga ställning till frågan om fyllnadsarvode. Det anses böra ankomma på civilförsvarsstyrelsen att i samråd med chefen för försvarsstaben framlägga förslag till frågans slutliga lösning, då tillräckliga erfarenheter inhämtats.

Yttranden över civilförsvarsutredningens förslag.

Förslaget, att försvarsavdelningarna skulle bibehållas, har lämnats utan erinran av så gott som alla remissinstanser. I några yttranden har dock uttalats tvekan mot att nu lösa frågan om försvarsavdelningars arbetsuppgifter och organisation. Sålunda anför *statens trafikkommission*, att civilförsvarets organisation i länsinstansen bör upptagas till prövning först i samband med utredning rörande landskansliernas framtida organisation i dess helhet. Även *länsstyrelserna i Östergötlands och Jönköpings län* anse, att den definitiva utformningen av försvarsavdelningarnas fredsorganisation bör uppskjutas. Slutligt ståndpunktstagande härtill bör enligt deras uppfattning icke ske, förrän avdelningarnas fredliga arbetsuppgifter bättre kunna överblickas. Nämnda länsstyrelser ifrågasätta vidare, huruvida icke den nuvarande löneställningen för civilförsvarsdirektörerna är för hög.

Länsstyrelserna i Södermanlands, Uppsala och Jämtlands län föreslå, var och en för sitt län, att befattningen som civilförsvarsdirektör överföres till ordinarie stat.

Föreningen Sveriges polismästare anser, att civilförsvarsdirektörerna böra beredas en självständigare ställning inom länsstyrelserna än vad f. n. är fallet.

Länsstyrelserna i Kristianstads, Malmöhus och Norrbottens län förorda, att fyllnadsarvode skall utgå till militärassistent.

Några länsstyrelser ha framhållit, att frågan om länsstyrelsernas krigsorganisation bör bringas till en snar lösning.

Departementschefen.

I likhet med utredningen anser jag, att länsstyrelsernas uppgifter beträffande civilförsvaret måste antagas bliva av betydande omfattning även under

fred. Länsstyrelserna skola sålunda bl. a. övervaka det lokala civilförsvarets administration och handlägga vissa därmed sammanhängande göromål av ekonomisk natur, svara för utlåningen för fredsbruk av civilförsvarsmateriel och utöva den närmaste kontrollen beträffande lagerhållningen av dylik materiel samt granska och fastställa organisationsplaner. De skola även i övrigt leda den lokala civilförvarsplanläggningen ävensom anordna centrala kurser för utbildning av befäl inom civilförsvaret samt öva tillsyn över den lokala utbildnings- och övningsverksamheten. Det synes mig erforderligt, att försvarsavdelningarna bibehållas för fullgörandet av dessa uppgifter.

Det är min avsikt att inom den närmaste tiden hos Kungl. Maj:t hemställa om bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för översyn av länsstyrelsernas nuvarande organisation. Härvid avser jag, att även försvarsavdelningarnas organisation skall bliva föremål för prövning. Innan resultatet av denna översyn föreligger, är jag icke beredd tillstyrka någon ändring i nu gällande organisation.

Jag förutsätter, att landsfogdarna komma att lämna sin medverkan vid handläggningen inom försvarsavdelningarna av landstormspolis- eller andra till civilförsvaret hänförliga ordnings- och bevakningsärenden.

VI. Botteninstansen.

A. Nuvarande ordning.

Länen äro, såsom tidigare anförts, indelade i civilförvarsområden. Indelningen ansluter sig i princip till polischefsdistrikten. Civilförsvarets ledning inom civilförvarsområde utövas av en civilförvarschef, för vilken finnes en eller flera ställföreträdare. Befattningshavare vid polis- eller brandväsendet är skyldig mottaga förordnande att vara civilförvarschef eller ställföreträdare. I 312 av de 460 civilförvarsområdena äro civilförvarscheferna statsavlönade befattningshavare vid polisväsendet.

Enligt kungörelsen den 22 december 1944 (nr 817) äger civilförvarschef, som icke är statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, åtnjuta arvode för uppdragets fullgörande. Civilförvarsområdena hänföras med avseende på arvodenas storlek till fem grupper. Arvodet uppgår till 300 kronor för år i lägsta gruppen och till 1 800 kronor för år i högsta gruppen. Vid civilförvarsberedskap höjas arvoden med 50 procent. För Stockholms, Göteborgs och Malmö civilförvarsområden, där ledningen av civilförsvaret icke eller endast i ringa omfattning kan förenas med annan verksamhet, gälla särskilda bestämmelser. Kungörelsen innehåller jämväl regler om arvode till ställföreträdande civilförvarschef.

I särskild ordning har Kungl. Maj:t föreskrivit, att civilförvarschef, som är statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, skall äga åtnjuta arvode

för uppdraget intill dess arbetet med upprättande av förslag till organisationsplan för civilförsvansområdet i det väsentliga slutförts, dock längst t. o. m. den 30 juni 1948. Arvodet utgår med hälften av det belopp, som enligt förutnämnda kungörelse skulle ha utgivits till annan civilförsvarschef.

Kostnaderna för avlöning åt civilförsvarschef och ställföreträdare bestridas helt av statsverket.

Den biträdespersonal, civilförsvarschef behöver för administrationen av civilförsvaret, ställes till hans förfogande och avlönas av vederbörande kommun utan rätt för denna till statsbidrag för kostnaderna. Behovet av dylik personal har bedömts olika inom skilda civilförsvansområden och anställningsförhållandena äro högst olika. Även omkostnaderna för administrationen bestridas av vederbörande kommun utan statsbidrag.

B. Förslag till ny ordning.

Civilförsvarsutredningens förslag.

Enligt utredningens uppfattning böra grunderna för den nuvarande indelningen i civilförsvansområden bibehållas och civilförsvarets ledning inom dylikt område liksom hittills utövas av en civilförsvarschef.

Utredningen är av den principiella meningen, att merarbete för civilförsvaret, som påläggas statliga och kommunala befattningshavare eller enskilda personer, skall — då arbetet ej är av oväsentlig omfattning — honoreras skäligt. De arbetsuppgifter och det ansvar, som även under fred komma att åvila civilförsvarschef, bliva icke oväsentliga. Arvode bör därför regelmässigt utgå till civilförsvarscheferna och i förekommande fall till ställföreträdare även sedan arbetet med upprättande av förslag till organisationsplaner slutförts. Beträffande arvodenas storlek anser sig utredningen icke kunna fatta definitiv ståndpunkt förrän någon tids erfarenhet vunnits rörande arbetets omfattning under fred. I avvaktan härpå förordar utredningen, att nu gällande grunder alltfort skola tillämpas.

Till civilförsvarschefernas förfogande skall finnas biträdespersonal. Utredningen föreslår, att utgifterna för avlöningar åt denna personal och omkostnaderna för administrationen överföras på staten.

Utredningen finner starka skäl tala för att den under fredstid erforderliga biträdespersonalen bör beredas fasta anställningsvillkor. Emellertid föreligga f. n. betydande svårigheter att inpassa denna personal i ett enhetligt löne- och befordringssystem. Detta sammanhänger främst därmed att behovet av personal under en stabiliserad fredsperiod ännu icke kan bedömas. De nu föreliggande olikheterna rörande lönesättningen, vilka ofta i lika hög grad förledas av personliga förhållanden som av behov av tjänster i visst löneläge, begränsa även möjligheterna att åstadkomma enhetliga, efter civilförsvansområdenas betydenhet bestämda avlöningsvillkor. Sedan ytterligare erfarenhet

vunnits beträffande behovet under fred av biträdespersonal, bör enligt utredningens uppfattning frågan om fasta anställningsvillkor för personalen upptagas till prövning.

Yttranden över civilförvarsutredningens förslag.

Länsstyrelsen i Malmöhus län anser, att under fred sammanslagning bör ske av två eller flera civilförvarsområden till en större enhet och att ledningen av civilförsvaret inom en dylik enhet bör utövas av en heltidsanställd befattningshavare. Härigenom skulle civilförsvarets effektivitet främjas. Länsstyrelsen anför ytterligare, att det synes omotiverat, att olika arvoden utgå till civilförvarschef, som är statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, och till annan civilförvarschef.

Även civilförvarsstyrelsen anser, att fördelar skulle stå att vinna genom sammanslagning av civilförvarsområden till större enheter. Styrelsen uttalar vidare, att i princip lika arvoden böra utgå till civilförvarscheferna.

Överståthållarämbetet finner den ersättning, som f. n. utgår till civilförvarschef, vilken är statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, för låg och understryker vikten av att frågan om biträdespersonalens anställningsförhållanden så snart ske kan lösas.

Länsstyrelserna i Södermanlands och Kopparbergs län anse, att lika arvoden böra utgå till civilförvarscheferna. *Länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län* samt *Västerbottens län* finna ändring i gällande arvodesbelopp för civilförvarschefer f. n. icke böra ske, men förorda, att utredning kommer till stånd om lika arvoden till dessa. *Länsstyrelsen i Uppsala län* ifrågasätter, huruvida icke lönegradsplaceringen för landsfiskal, som tillika är civilförvarschef, bör höjas en grad. *Föreningen Sveriges landsfiskaler* uttalar, att skäl ej förefinnas att i arvodeshänseende sätta civilförvarschef, som är landsfiskal, i sämre ställning än annan civilförvarschef.

Drätselkamrarna i städerna Norrköping, Örebro, Gävle, Linköping och Halmstad samt *kommunalnämnden i Sollentuna köping* anse, att anställningsförhållandena för biträdespersonalen hos civilförvarscheferna måste regleras. *Svenska civilförsvarets tjänstemannaförening* giver uttryck åt samma ståndpunkt.

Departementschefen.

Jag har vid behandling av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet ej funnit skäl föreslå ändrade bestämmelser i fråga om landets indelning i civilförvarsområden. Vidare har jag tillstyrkt, att kommunernas nuvarande kostnader för administrationen i civilförsvarets botteninstans överflyttas på staten fr. o. m. den 1 juli 1949. Jag anser, att, då staten sålunda övertager dessa kostnader, enhetlighet bör eftersträvas i fråga om personaltilldelning och avlöningsförhållanden. Även möjligheterna att effektivisera och i kostnadsbesparande syfte rationalisera den nuvarande organisationen böra undersökas. Sålunda kan enligt min uppfattning övervägas att i fred sammanföra administrationen i två eller flera civilförvarsområden under ledning av en av berörda civilför-

svarschefer. Personalorganisationens omfattning skulle på så sätt kunna avsevärt nedbringas och beredandet av fastare anställningsförhållanden för behövlig biträdespersonal underlättas. Enligt vad jag inhämtat pågår f. n. utredning härom inom civilförsvarsstyrelsen. Jag förutsätter, att utredningen, som bör omfatta förslag till avlöningsvillkor för civilförsvarschef och biträdespersonal, bedrivs så skyndsamt, att proposition i ämnet kan föreläggas 1949 års riksdag.

I avbidan på resultatet av nämnda utredning förordar jag, att arvoden tills vidare skola utgå till såväl civilförsvarschef, som är statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, som till annan civilförsvarschef. Arvodesbeloppen böra bestämmas efter nu gällande grunder.

Till frågan om anvisning av medel för bestridande av kostnaderna för arvoden till civilförsvarscheferna återkommer jag senare.

VII. Övriga anslag till civilförsvaret.

A. Civilförsvaret: Utbildning vid statens civilförvarsskola samt vid kurser, anordnade av länsstyrelserna.

För budgetåret 1947/48 har under ifrågasvarande rubrik anvisats ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

Från anslaget bestridas, förutom rena kurskostnader, vissa ersättningar till eleverna. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 februari 1946 skall sålunda till befattningshavare inom civilförsvaret, som icke är landsfiskal eller landsfiskalsassistent, under deltagande i utbildningskurs, som för flera civilförsvarsområden anordnas av civilförsvarsstyrelsen eller länsstyrelsen eller på dessa myndigheters föranstaltande, utgå viss resekostnads- och traktamentsersättning. Rörande det närmare innehållet av beslutet hänvisas till propositionen nr 294/1946 (s. 34—35). Härjämte har Kungl. Maj:t genom beslut senast den 30 juni 1947 meddelat vissa bestämmelser om ersättning för mistad arbetsinkomst. Bestämmelserna gälla icke civilförsvarschef eller ställföreträdare för dylik eller statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, som är befattningshavare inom allmänna civilförsvarets ordningstjänst eller distriktschef, civilförsvarsfogde eller ersättare för dem, i vilket hänseende motsvarande spörsmål reglerats i annat sammanhang, ej heller i fall där deltagande jämlikt 20 § civilförsvarslagen skall anses ske i kommunal anställning. Enligt detta beslut äger deltagare i utbildningskurs, varom här är fråga, uppbära ersättning för mistad arbetsinkomst. Ersättning må utgå allenast om och i den mån inkomstminskningen överstiger den lön, som för den tid inkomstminskningen avser tillkommer vederbörande enligt det för personal i det allmänna civilförsvaret gällande avlöningsreglementet, samt må i intet fall vare sig utgå med högre belopp än efter 12 000 kronor för år eller överstiga de sammanlagda löneförmåner, som för motsvarande tid uppbäras av den högst avlönade befattningshavaren vid polisväsendet inom civilförsvarsområdet.

Civildéfvarsstyrelsen anför rörande kursverksamheten vid statens civildéfvarsskola.

Den utbildning av i första hand h6gre befäl inom det allmanna civildéfsvaret, som bedrivs centralt vid statens civildéfvarsskola, är under fredstid av största vikt. Genom densamma är det möjligt att kontinuerligt bibringa dem, på vilka under krig komma att vila ansvarsfulla och svårbemästrade uppgifter, omsorgsfull utbildning för krigsverksamheten. Vid skolan bedrivs även kurser för materielf6rvaltare. Betydelsen därav, att vården av den dyrbara civildéfvarsmaterielen handhaves av kompetent personal, kan ej 6ver-skattas.

I detta sammanhang anmaler styrelsen, att den 6vervåger att i visst avseende omorganisera utbildningen vid statens civildéfvarsskola. Behov har visat sig f6religga att i praktiska 6vningar pr6va och stårka utbildningsresultatet och att f6r detta ändamål disponera anläggning, narmast motsvarande hemvårnets stridsskola. Styrelsen är emellertid ej beredd att f. n. avgiva mera preciserat f6rslag i ämnet.

Styrelsen finner erforderligt, att under budgetåret 1948/49 avhållas 15 kurser vid skolan, och beråknar medelsbehovet hårf6r till 90 000 kronor.

I fråga om den av lånsstyrelserna centralt bedrivna utbildningen uttalar civildéfvarsstyrelsen, att densamma utg6r en komplettering av verksamheten vid statens civildéfvarsskola. Vid nämnda skola kan namligen av naturliga skål endast ett begrånsat antal elever mottagas. 6vrig civildéfvarspersonal i h6gre befålsgrader avses att i mån av m6jligheter utbildas vid lånsstyrelsernas kurser. Efter civildéfvarsberedskapens upph6rande har, på grund av medelsbrist, lånsstyrelsernas kursverksamhet endast kunnat bedrivs i obetydlig omfattning. Sålunda ha de medel, som under budgetåret 1946/47 kunnat disponeras f6r ifrågavarande ändamål, av flera lånsstyrelser ansetts helt otillræckliga. Civildéfvarsstyrelsen hemståller dårf6r om 6kad medelstilldelning. Styrelsen meddelar, att lånsstyrelserna beråknat sitt medelsbehov f6r hår avsedd verksamhet under budgetåret 1948/49 till cirka 360 000 kronor. F6r egen del inskrånker sig styrelsen att f6r ändamålet begåra 125 000 kronor.

Civildéfvarsstyrelsen hemståller slutligen, att medel måtte anvisas f6r inspelning av undervisningsfilm. Enligt styrelsens mening är filmen ett vårdefullt medel f6r vinnande av ett snabbt och gott utbildningsresultat. F6r ändamålet anses 25 000 kronor erforderliga under budgetåret 1948/49.

Styrelsen beråknar sålunda det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag till $(90\ 000 + 125\ 000 + 25\ 000)$ 240 000 kronor.

Statskontoret avstyrker f6rslaget om anvisande av medel f6r upptagande av en civildéfvarsfilm.

Departementschefen.

Vid anmålan av frågan om civildéfsvarets fortsatta verksamhet har jag framhållit betydelsen av att personalen inom det allmanna civildéfsvaret, vilket utg6r kårnan i civildéfvarsorganisationen, bibringas erforderlig utbild-

ning. Av särskilt värde är härvid, att det högre befälet utbildas för sina uppgifter under krig. Centralt bedriven kursverksamhet vid statens civilförvarsskola och länsstyrelserna synes mig ägnad att väl tillgodose detta önskemål. Denna utbildning bör alltså fortgå.

Det är vidare min uppfattning, att, sedan numera en relativt lång tid förflutit efter upphörande av krigsårens mera intensiva utbildning för befälspersonal, verksamheten under den närmaste framtiden bör bedrivas i betydligt större omfattning än under de senaste åren. Utvidgningen skall syfta bl. a. till att möjliggöra för länsstyrelserna att nyutbilda eller repetitionsutbilda befäl, som på grund av lokala förhållanden kan väntas få särskilt betungande uppgifter under krig. Jag har anledning räkna med att en dylik utvidgad verksamhet kommer att omfattas med intresse från befälets sida.

Den föreslagna utökningen av befälskurserna påkallar höjning av anslaget. Detta måste därjämte uppräknas i anledning av att resekostnaderna blivit högre och traktamentsersättningarna höjts efter det att anslaget bestämdes till det belopp varmed det upptagits i gällande riksstat. Av civilförvarsstyrelsen begärt belopp synes mig icke tillräckligt. Jag förordar för min del, att anslaget fastställs till 265 900 kronor. Härvid förutsätter jag, att ersättningar till den i utbildningen deltagande personalen utgå i enlighet med nu gällande bestämmelser.

Inom ramen för anvisade medel bör undervisningen bedrivas på ändamålsenligaste sätt. Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t må kunna medgiva, att förut ej använda hjälpmedel såsom film få brukas vid undervisningen.

B. Civilförsvaret: Bidrag till vissa frivilliga organisationer.

För budgetåret 1947/48 har under ifrågakvarande rubrik anvisats ett oobtecknat anslag av 141 500 kronor.

Genom beslut den 30 juni 1947 har Kungl. Maj:t föreskrivit följande disposition av anslaget:

<i>Ändamål:</i>	Kronor
A. Riksluftskyddsförbundets verksamhet, riksförbundet:	
Bidrag till kanslipersonalens avlöningar, <i>högst</i>	10 000
Bidrag till lokalhyra, <i>högst</i>	4 000
» » centrala instruktörskurser <i>högst</i>	25 000
» » upplysnings- och propagandaverksamheten, <i>högst</i>	5 400
Ersättning till en av Kungl. Maj:t utsedd revisor	600
B. Riksluftskyddsförbundets verksamhet, länsförbunden:	
Bidrag till avlöning av chefsinstruktörer och sekreterare (kassaförvaltare), <i>högst</i>	30 000
Bidrag till expenser, <i>högst</i>	6 500
» » utbildnings- och repetitionskurser för instruktörer, <i>högst</i>	20 000
Bidrag till resekostnadsersättningar och traktamenten till chefsinstruktörer, <i>högst</i>	25 000
C. Bidrag till andra frivilliga organisationer än riksluftskyddsförbundet för medverkan vid utbildning	15 000
Summa kronor	141 500

Enligt samma beslut må riksluftskyddsförbundet efter civilförsvarsstyrelsens hörande disponera besparing, som kan uppkomma inom endera av förbundets verksamhetsgrenar, till bestridande av utgifter inom den andra verksamhetsgrenen.

Civilförsvarsutredningen har tagit under övertvägande riksluftskyddsförbundets framtida ställning och uppgifter. Utredningens uppfattning i denna fråga, varom närmare redogörelse lämnats vid behandling av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet, innebär, bl. a., att förbundets nuvarande verksamhet skall i anslutning till det av utredningen förordade utbildningsprogrammet för civilförsvaret i icke obetydlig utsträckning utvidgas. En kvalitativ höjning och kvantitativ ökning av instruktörskadrenna äro nödvändiga, uttalar utredningen, för fullgörandet av de för förbundet avsedda uppgifterna. Utbildningen av instruktörer måste i enlighet härmed beräknas draga större kostnader än hittills. Det synes vidare erforderligt framhåller utredningen, att årliga arvoden utgå — förutom såsom hittills till chefsinstruktörer — till andra kvalificerade instruktörer, s. k. områdesinstruktörer. Utredningen föreslår, att statsbidraget till förbundet i anledning av de ökade ekonomiska krav, som sålunda komma att ställas på detsamma, höjes med 60 000 kronor till 186 500 kronor.

Statskontoret anser det önskvärt, att den av staten bekostade utbildningen av personal helt sker i statlig regi och att därför frågan om statsbidrag till riksluftskyddsförbundet upptages till omprövning. Härvid böra följande synpunkter beaktas.

F. n. lämnar staten bidrag till avlöande av viss personal samt till omkostnader och centrala instruktionskurser med vissa angivna högstbelopp. Liknande bidrag lämnas länsförbunden. Då riksluftskyddsförbundets ekonomi måste anses mycket god, synes kunna övervägas, om icke systemet med allmänna bidrag till avlöningar och omkostnader bör slopas samt i stället staten uteslutande bör lämna bidrag för den av riksförbundet och länsförbunden bedrivna utbildningsverksamheten efter vissa av statsmakterna fastställda normer. Förslagsvis kunde detta ske antingen genom att staten fastställde bestämda bidrag för varje särskild av förbunden anordnad kurs med ett visst bestämt minimiantal deltagare eller att staten lämnade ett visst bidrag för varje utbildad instruktör. Dessa bidrag borde så avvägas, att genomsnittligt de frivilliga organisationerna med egna inkomster finge finansiera sina allmänna administrationskostnader, medan de speciella utgifterna för kursverksamheten, såsom lärararvoden, lokalhyror och resekostnader, i allmänhet täcktes av statsbidraget. Riksluftskyddsförbundets ekonomi skulle medgiva en sådan uppläggning. För ändamålet kunde under elfte huvudtiteln uppföras ett anslag till bidrag till utbildning av instruktörer för civilförsvaret. Anslaget borde ställas till civilförsvarsstyrelsens förfogande, som skulle hava att utbetala bidrag till förbunden efter rekvisition i enlighet med de fastställda grunderna. Vid en dylik lösning lär även den statlige revisorn i riksluftskyddsförbundet kunna indragas.

Riksluftskyddsförbundet har i skrivelse den 27 november 1947 närmare redogjort för sin ekonomiska ställning. Därav framgår, att förbundets egentliga tillgångar utgöras av fonder på 610 000 kronor, varav 465 000 kronor äro bundna i fast egendom, samt att inkomsterna av tillgångarna uppgå till cirka

30 000 kronor per år. För verksamheten redovisas ett underskott intill den 1 juli 1946 på cirka 39 500 kronor och under tiden 1 juli 1946—30 juni 1947 på cirka 3 500 kronor eller tillhoppa cirka 43 000 kronor.

Förbundet uttalar, att en minskning eller indragning av statsbidraget skulle omöjliggöra bibehållandet av den lokala organisationen med luftskyddsförbund inom länen och luftskyddsföreningar på de olika orterna. Utan den lokala organisationen skulle riksluftskyddsförbundet icke se sig i stånd att fullgöra sina hittillsvarande uppgifter.

Civilförsvarsstyrelsen har under återopande av utredningens förslag begärt 186 500 kronor såsom statsbidrag till förbundet under budgetåret 1948/49. Härjämte har styrelsen hemställt om bidrag till andra frivilliga organisationer med samma belopp som för innevarande budgetår eller 15 000 kronor.

Styrelsen föreslår sålunda, att sammanlagt (186 500 + 15 000) 201 500 kronor anvisas under ifrågavarande anslag för budgetåret 1948/49.

Departementschefen.

Jag har vid anmälan av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet framhållit önskvärdheten och nödvändigheten av att den obligatoriska utbildningen i civilförvarstjänst kompletteras med frivillig sådan utbildning. Det bör enligt min mening huvudsakligen ankomma på riksluftskyddsförbundet att handha denna frivilliga verksamhet samt att eljest genom upplysning främja civilförsvaret och stimulera det frivilliga arbetet därför. Även andra frivilliga organisationer kunna i här avsett hänseende göra betydelsefulla insatser, särskilt i fråga om utbildningen.

Vid behandling av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet har jag förordat, att därvid angivet utbildningsprogram skall börja tillämpas först med ingången av budgetåret 1949/50. I anslutning härtill anser jag — jag återkommer härtill i annat sammanhang — att den obligatoriska utbildningsverksamheten under nästa budgetår bör bedrivas i huvudsakligen samma omfattning som under innevarande budgetår. Samma förhållande bör i princip gälla i fråga om den frivilliga insatsen på förevarande område. I visst hänseende torde dock ökad frivillig verksamhet böra komma till stånd. Medverkan från frivilliga organisationer torde nämligen vara erforderlig i de förberedelser, som krävas för genomförande av det för budgetåret 1949/50 förordade utbildningsprogrammet. Denna medverkan avser utbildning av folkskol- och gymnastiklärare, vilka skola leda undervisning i skolorna i olycksfallsvård och brandskydd. Avsikten är att under budgetåret 1948/49 hålla ett betydande antal kurser för att instruera vederbörande för denna undervisning. Kurserna skola anordnas under medverkan av skolöverstyrelsen, riksluftskyddsförbundet och röda korset. Statsbidrag till uppkommande kostnader torde böra utgå.

Beträffande medelsbehovet för nästa budgetår föreslår jag att, förutom i gällande riksstat upptaget belopp om 141 500 kronor, ytterligare 43 500 kronor anvisas för bidrag till kostnaderna för berörda medverkan vid utbildning av folkskol- och gymnastiklärare.

Sammanlagt skulle alltså enligt mitt förslag ifrågavarande anslag för budgetåret 1948/49 upptagas med (141 500 + 43 500) 185 000 kronor.

C. Civilförsvaret: Övnings- och försöksverksamhet.

På riksstaten för budgetåret 1947/48 har till ifrågavarande ändamål anvisats ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

Genom beslut den 30 juni 1947 har Kungl. Maj:t för samma budgetår fastställt följande stat för användningen av anslaget.

Stat.

1. Kostnader för försöksverksamhet ävensom — i begränsad omfattning — övningar anordnade av civilförsvarsstyrelsen eller länsstyrelserna enligt civilförsvarsstyrelsens anvisningar, <i>högst</i>	kronor 90 000
2. Kostnader för gasskyddslaboratorier (arvoden och materiel), <i>högst</i>	» 5 000
	<hr/> Summa kronor 95 000

Civilförsvarsstyrelsen anför rörande försöksverksamheten, att densamma utgör ett viktigt led i civilförsvarets förberedelsearbeten. Den bedrivs dels av styrelsen själv och dels genom försvarets forskningsanstalt. Styrelsens verksamhet omfattar f. n. undersökningar rörande lämpligheten och användbarheten av olika materieltyper, särskilt i fråga om signalförbindelser och radiomanövrering av larmaggregat samt automatiska ventiler i ledningar, ävensom vissa försök inom detonikens och brandväsendets område. Styrelsen anser, att den sålunda pågående verksamheten bör fortsättas och intensifieras under nästa budgetår samt att undersökningarna beträffande materieltyper böra utökas att avse tung utrustning för den tekniska tjänsten och apparatur för mätning av radioaktivitet ävensom standardisering av materiel. De forskning och försök på civilförsvarets område, som försvarets forskningsanstalt svarar för, böra under nästa budgetår fortsätta efter hittills följda riktlinjer.

Styrelsen uppskattar medelsbehovet för budgetåret 1948/49 för forskning och försök till 100 000 kronor, för övningar anordnade av civilförsvarsstyrelsen eller länsstyrelserna till 5 000 kronor och för gasskyddslaboratorier till 5 000 kronor eller sammanlagt 110 000 kronor.

Departementschefen.

Krigstekniken har i fråga om anfallsmedlen under den senaste tiden undergått en enorm utveckling. Särskilt gäller detta sådana vapen, som avses för hemortsbekämpning. Nya och förbättrade uppfinningar och konstruktioner äro att förutse. En av civilförsvarets angelägnaste uppgifter under fred synes mig vara att söka utforska tekniska hjälpmedel för att begränsa

verkningarna av dylika vapen. Det är därför av vikt, att möjlighet finnes att bedriva en kontinuerlig forsknings- och försöksverksamhet, som är direkt inriktad på civilförsvarets behov.

Denna viktiga verksamhet kräver icke obetydliga kostnader. Jag har efter överläggningar beräknat medelsbehovet för budgetåret 1948/49 för egentlig försöksverksamhet till 110 000 kronor. Härvid förutsätter jag, att dessa medel skola kunna användas för ersättning även åt enskilda forskare för uppdrag, som av civilförsvarsstyrelsen överlämnas till dem.

Liksom under innevarande budgetår bör under budgetåret 1948/49 möjlighet finnas att anordna på frivilligt deltagande grundade övningar i begränsad omfattning. Medelsbehovet härför beräknar jag i likhet med civilförsvarsstyrelsen till 5 000 kronor.

Jag tillstyrker även civilförsvarsstyrelsens förslag, att för kostnader för gasskyddslaboratorier upptages ett belopp av 5 000 kronor.

Sammanlagt bör alltså under ifrågakvarande anslag anvisas (110 000 + 5 000 + 5 000) 120 000 kronor.

D. Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel.

Förevarande anslag, som är ett reservationsanslag, tillgodoföres jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 26 oktober 1945 inkomsterna vid försäljning av viss civilförsvarmateriel. Då dessa inkomster beräknats täcka medelsbehovet för nya anskaffningar under budgetåren 1946/47 och 1947/48, har anvisning av medel för nämnda budgetår icke skett. Behållningen på anslaget uppgick den 1 juli 1947 till i runt tal 3 750 000 kronor, vari ingå influtna försäljningsmedel. Enligt vad civilförsvarsstyrelsen upplyst uppgår det sammanlagda beloppet av anslaget tillgodoförda försäljningsmedel till cirka 1 200 000 kronor, medan kostnaderna för nyssberörda nyanskaffningar av materiel beräknats till 802 000 kronor.

Civilförsvarsstyrelsen framhåller, att tidpunkten nu är inne för en allmän översyn av civilförsvarets materielberedskap. Det är styrelsens avsikt att snarast verkställa en utredning om arten och behovet av den materiel, med vars anskaffande uppskov ej bör ske. Oberoende av resultatet av denna utredning anser emellertid styrelsen, att man bör kunna taga ställning till frågan om viss materielanskaffning. Sålunda bör fortsatt anskaffning av alarmeringsutrustning äga rum.

Sedan hittills avsedda medel för anskaffning av alarmeringsanläggningar använts, komma sådana anläggningar alltjämt att saknas på 39 orter med minst 1 000 invånare och 150 orter med minst 600 men icke över 1 000 invånare. Vid en beräknad medelkostnad av 3 500 kronor per anläggning skulle totalutgifterna för anskaffning av alarmeringsanläggningar till nämnda orter utgöra 661 500 kronor. Behov av komplettering av befintliga anläggningar föreligger enligt styrelsens beräkningar på 60 orter. Medelsbehovet härför uppskattar styrelsen till 160 000 kronor. De sammanlagda kostnaderna för nya

och komplettering av gamla anläggningar uppgå alltså till (661 500 + 160 000) 821 500 kronor. Styrelsen föreslår, att denna materielanskaffning fördelas på tre år och att alltså för budgetåret 1948/49 ett belopp av i runt tal 275 000 kronor beräknas för ändamålet.

För anskaffning av larmutrustning för telefonalarmering begär styrelsen i fråga om automatiserade telefonstationer, som helt sakna dylik utrustning, 30 000 kronor. Styrelsen anser vidare, att larmutrustning bör anskaffas i samband med pågående automatisering av stationer eller utbyggnad av redan genomförd automatisering. Kostnaderna härför beräknar styrelsen till 28 000 kronor.

Styrelsen hemställer alltså, att sammanlagt (275 000 + 30 000 + 28 000) 333 000 kronor anvisas för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1948/49.

Departementschefen.

Vid antagandet av gällande civilförsvarslagstiftning förutsattes, att viss anskaffning av materiel för civilförsvaret skulle bekostas direkt av staten. Efter civilförsvarsberedskapens upphörande har denna anskaffning starkt begränsats. Under innevarande budgetår ha sålunda av detta anslag medel disponerats endast för utbyggnad av alarmeringssystemet.

För budgetåret 1948/49 har civilförsvarsstyrelsen hemställt att få disponera sammanlagt 333 000 kronor för anskaffning av materiel för alarmeringsanläggningar. Av detta belopp avse 275 000 kronor anskaffning av nya och komplettering av gamla dylika anläggningar samt 58 000 kronor utrustning för telefonalarmering. För innevarande budgetår har för motsvarande ändamål beviljats 100 000 kronor resp. 180 000 kronor.

I fråga om anskaffning av alarmeringsanordningar anfördes i samband med anslagsbehandlingen för innevarande budgetår, att behovet av dylika anordningar syntes bliva bestående. Någon anledning till ändrat ståndpunktstagande i detta hänseende föreligger icke. Enligt min mening bör som en följd härav den påbörjade utbyggnaden av alarmeringsnätet fortsättas under nästa budgetår. Jag är emellertid ej beredd tillstyrka en så omfattande materielanskaffning som civilförsvarsstyrelsen föreslagit. Enligt min mening bör sålunda under nästa budgetår inköp av materiel till nya alarmeringsanläggningar och till komplettering av gamla sådana anläggningar icke ske i större omfattning än under innevarande budgetår. För detta ändamål bör alltså beräknas allenast 100 000 kronor. Mot styrelsens förslag om anskaffande av utrustning för telefonalarmering till ett sammanlagt belopp av 58 000 kronor har jag däremot intet att erinra.

Jag föreslår sålunda, att för anskaffning av alarmeringsanordningar under budgetåret 1948/49 må användas (100 000 + 58 000) 158 000 kronor. Då den beräknade behållningen på ifrågavarande reservationsanslag, vilket upptogs på riksstaten senast budgetåret 1945/46, kommer att avsevärt överstiga angivna medelsbehov, erfordras ej nyanvisning av medel för utgifterna under nästa

budgetår. För att anslaget skall kunna disponeras under tiden därefter, torde emellertid på riksstaten för budgetåret 1948/49 böra för ändamålet anvisas ett formellt belopp av 100 kronor.

E. Civilförsvaret: Anskaffning av viss förbrukningsmateriel.

För detta ändamål har för budgetåret 1947/48 anvisats ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är avsett för anskaffning av sådan förbrukningsmateriel — huvudsakligen för den lokala utbildningen och övningar — som lämpligen bör upphandlas centralt. Hit hör framför allt pyroteknisk materiel, sprängmedel och indikeringsmateriel.

Civilförvarsstyrelsen framhåller, att säkra hållpunkter för beräkning av behovet av nämnda materiel ej föreligga. Under budgetåret 1946/47 belastades motsvarande anslag endast med något över 3 000 kronor. Den relativt ringa belastningen av anslaget hade sin grund däri, att styrelsen vid ingången av sistnämnda budgetår innehade vissa mängder av nu avsedd materiel. Styrelsen anför, att enligt dess i annat sammanhang framförda förslag utbildning skall bedrivas och övningar hållas i avsevärt större omfattning under nästa budgetår än vad som f. n. är fallet, och uppskattar med hänsyn härtill medelsbehovet för budgetåret 1948/49 till minst samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår, eller 50 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt vad jag inhämtat, upphandlade civilförvarsstyrelsen före civilförvarsberedskapens upphörande en med hänsyn till förbrukningen under fred icke obetydlig mängd pyroteknisk materiel, varav hittills åtgått allenast cirka en fjärdedel. Det kan sålunda förutses, att dylik materiel, vilken utgör huvuddelen av nu avsedd materiel för utbildning och övningar, icke behöver anskaffas under budgetåret 1948/49. Med hänsyn härtill och då jag — såsom i annat sammanhang anförts — icke kan förorda någon utökning av den lokala utbildnings- och övningsverksamheten, finner jag medelsanvisningen till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1948/49 kunna avsevärt begränsas.

Jag föreslår, att för budgetåret 1948/49 anvisas 10 000 kronor till anskaffning av viss förbrukningsmateriel.

F. Civilförsvaret: Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.

Under ifrågasvarande rubrik har för budgetåret 1947/48 anvisats ett förslagsanslag på 1 000 000 kronor.

Anslaget är avsett att tagas i anspråk för i huvudsak följande ändamål:

	Kronor
1. Verksamheten vid centralförrådet i Stockholm m. m.	20 000
2. Förvaring och underhåll av materiel för internatförläggningar ...	60 000
3. Kontroll och efterbesiktning av gasskyddsmateriel	20 000
4. Transport av materiel	30 000
5. Underhåll och reparation av viss materiel	150 000
6. Förvaring och underhåll av gasskyddsmateriel m. m.	720 000
	Summa kronor 1 000 000

Före den 1 juli 1947 förvarades största delen av den av staten ägda civilförsvarsmaterielen, som huvudsakligen utgöres av gasskyddsmateriel, under vederbörande kommuners närmaste ansvar och på deras bekostnad. Fr. o. m. sistnämnda dag har emellertid staten övertagit ansvaret för materielen med undantag dock för sådan för det allmänna civilförsvarets ordningstjänst, brandtjänst och tekniska tjänst anskaffad av staten ägd materiel, som icke utgör personlig utrustning för tjänstegrenarnas personal. Såsom en följd av överflyttningen från kommunerna till staten av berörda kostnader beräknades utgifterna för den statliga förrådsverksamheten stiga från 280 000 kronor under budgetåret 1946/47 till 1 000 000 kronor under innevarande budgetår.

Den staten tillhöriga materiel, som numera förvaras på statens bekostnad, utgöres av gasskyddsmateriel m. m. till ett värde av cirka 38 000 000 kronor, materiel för internatförläggningar till ett värde av cirka 5 000 000 kronor och alarmeringsanläggningar till ett värde av cirka 5 000 000 kronor.

Kommunerna förvara alltjämt på egen bekostnad sådan statlig materiel, som enligt den förut lämnade redogörelsen undantagits vid berörda kostnadsöverflyttning, samt av dem själva ägd civilförsvarsmateriel.

Civilförsvarsstyrelsen föreslår, att staten med ingången av nästa budgetår även skall övertaga ansvaret och kostnaderna för förvaring av sådan av kommunerna ägd civilförsvarsmateriel, som icke på förut angivet sätt är att hänföra till allmänna civilförsvarets ordningstjänst, brandtjänst eller tekniska tjänst.

I fråga om gasskyddsmaterielen meddelar styrelsen, att i rationaliserings- syfte gemensam förvaltning anordnats för materiel i styrelsens centralförråd i Stockholm och sådan av staten ägd materiel, för vilken ansvaret fr. o. m. den 1 juli 1947 överflyttats från staden till staten. Den gemensamma förvaltningen har ställts under överståthållarämbetets ledning, liksom övrig i landet befintlig av staten ägd gasskyddsmateriel förvaltas under ledning av länsstyrelserna. I enlighet härmed inräknar styrelsen kostnaderna för centralförrådet i en gemensam post för förvaring — inbegripet transport — av gasskyddsmateriel m. m., vilken post upptages till 875 000 kronor.

Till kontroll och efterbesiktning av gasskyddsmateriel, vilken verksamhet ombesörjes av försvarets forskningsanstalt, äskar styrelsen 20 000 kronor.

Styrelsen beräknar medelsbehovet för budgetåret 1948/49 för förvaring — inbegripet transport — av materiel för internatförläggningar till 55 000 kronor.

Beträffande alarmeringsanläggningarna beräknar styrelsen under förevarande anslag 130 000 kronor för avlöning av personal för central kontroll och översyn, 25 000 kronor för underhåll samt 86 000 kronor för drift eller sammanlagt 241 000 kronor.

Slutligen föreslår styrelsen, att för nästa budgetår för reparation av materiel beräknas ett oförändrat belopp av 150 000 kronor. Styrelsen hemställer därjämte, att dessa medel i begränsad omfattning må få användas till inköp av svårersättliga reservdelar för lagerhållning.

Sammanlagt äskar styrelsen alltså för budgetåret 1948/49 för nu ifrågakärande ändamål (875 000 + 55 000 + 20 000 + 241 000 + 150 000) 1 341 000 kronor.

Statskontoret anser, att, då någon erfarenhet ännu ej kunnat vinnas rörande medelsbehovet, anslaget bör bibehållas vid 1 000 000 kronor.

Departementschefen.

Jag kan f. n. ej biträda civilförvarsstyrelsens förslag, att staten skall övertaga ansvaret och kostnaderna för förvaring av viss av kommunerna ägd materiel. Det bör enligt min uppfattning undersökas, huruvida icke äganderätten till denna materiel kan kostnadsfritt förvärfvas av staten. Därvid skulle staten automatiskt komma att bära de framtida förvaringskostnaderna för materielen. Det bör ankomma på civilförvarsstyrelsen att utreda denna fråga.

I fråga om den av staten ägda gasskyddsmaterielen vill jag erinra, att kostnaderna för förvaringen fr. o. m. den 1 juli 1947 överförts från kommunerna till staten. Kostnadsöverflyttningen tillkom i syfte att underlätta viss sammanföring av materielen, som under tiden närmast före den 1 juli 1947 förvarades på cirka 400 olika platser i landet. Enligt vad jag inhämtat från civilförvarsstyrelsen har materielen redan börjat sammanföras. Arbetet härmed är avsett att fortsättas under budgetåret 1948/49. På grund av materielens koncentrerings kunna besparingar väntas i fråga om ersättningar för hyra och avlöningar till förrådspersonal, ehuru under nästa budgetår dessa torde komma att uppvägas av de ökade kostnaderna för transporter. En viss uppräknings av ifrågakärande delpost påkallas av att kostnaderna för centralförrådet i Stockholm i fortsättningen torde böra bestridas från densamma. Jag beräknar, att till förvaring och underhåll av gasskyddsmateriel m. m. under nästa budgetår kommer att åtgå ett sammanlagt belopp av 750 000 kronor.

Styrelsens uppskattning av medelsbehovet för förvaring av materiel för internatförläggningar till 55 000 kronor finner jag mig kunna godtaga.

I likhet med styrelsen anser jag 20 000 kronor erforderliga för kontroll och efterbesiktning av gasskyddsmateriel.

Vid beräkning i det föregående av civilförvarsstyrelsens avlöningsanslag har jag upptagit medel för avlöning av personal för central kontroll och översyn av de statsägda alarmeringsanläggningarna. Till frågan om kostnaderna för driften av dessa anläggningar återkommer jag under annat anslag. I nu förevarande sammanhang torde sålunda medel böra beräknas endast för underhåll

av anläggningarna. I likhet med styrelsen anser jag ett belopp av 25 000 kronor behövt för detta ändamål.

Jag har ingen erinran mot styrelsens förslag, att för reparation av materiel skulle avses ett belopp av 150 000 kronor. Ej heller finner jag något att invända mot att dessa medel, såsom styrelsen hemställt, i viss omfattning få disponeras för inköp i lagringssyfte av svårersättliga reservdelar.

Medelsbehovet för budgetåret 1948/49 för nu förevarande ändamål uppskattar jag alltså till (750 000 + 55 000 + 20 000 + 25 000 + 150 000) 1 000 000 kronor.

G. Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.

Under denna rubrik har för budgetåret 1947/48 anvisats ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Tillsammans med tidigare anvisade medel ha för statsbidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. sammanlagt 25 800 000 kronor ställts till förfogande. Härjämte har till anslaget överförs behållningen på ett å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisat reservationsanslag på 500 000 kronor till Civilt luftskydd: Planläggning för källarmursgenombrott i sammanhängande kvartersbebyggelse.

Anslaget är avsett för utbetalning av statsbidrag till kommuner dels i enlighet med av Kungl. Maj:t den 24 november 1944 meddelade generella bestämmelser om statsbidrag för anordnande av skyddsrum, dels i enlighet med av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelade beslut om statsbidrag för anordnande av radio för civilförvarsändamål, dels ock för planläggning av källarmursgenombrott.

Civilförvarsstyrelsen framhåller, att anordnande av skyddsrum utgör ett av civilförsvarets viktigaste förberedelsearbeten. Under erinran om att militär byggnadsverksamhet alltjämt pågår i icke obetydlig omfattning, anför styrelsen, att jämväl de för landets motståndskraft viktiga skyddsrumbyggena böra givas en efter omständigheterna anpassad kvot av de tillgängliga byggnadsresurserna. Med hänsyn till rådande förhållanden inskränker sig styrelsen att för budgetåret 1948/49 äska medel allenast för oundgängligen nödvändig verksamhet i förevarande hänseende.

I enlighet härmed hemställer styrelsen — som förutsätter, att statsbidrag fr. o. m. den 1 juli 1948 skall utgå med tre fjärdedelar av kostnaderna — att 1 125 000 kronor anvisas för statsbidrag till anordnande av allmänna skyddsrum för personal inom det allmänna civilförsvaret (ledningscentraler m. m.) samt 1 000 000 kronor för statsbidrag till anordnande av skyddsrum för undervisningsanstalter och trafikföretag. Styrelsen föreslår vidare, att 500 000 kronor beräknas för förberedelsearbeten — markundersökningar, ritningsförslag m. m. — för att vid läglig tidpunkt anordna friliggande, fullträffsäkra anläggningar, vari viss del av befolkningen i krigstid skall kunna helt ha sitt

uppehålle. Slutligen äskar styrelsen 3 000 000 kronor till statsbidrag för civilförsvarsåtgärder vid kommunala tekniska verk. Härvid förutsätter styrelsen, att även kommuner, som i förhoppning om statsbidrag redan vidtagit dylika skyddsåtgärder, skola kunna erhålla statsbidrag för kostnaderna, när tillräckliga skäl därtill finnas. I detta sammanhang framhåller styrelsen, att vid bifall till styrelsens förslag förnyad prövning torde böra ske av en av Göteborgs stad gjord framställning om statsbidrag för inrättande av ett fullträffsäkert vattenledningsverk vid Alelyckan, vilken framställning av Kungl. Maj:t genom beslut den 21 juni 1946 lämnats utan åtgärd.

För skyddsrumsåndamål skulle sålunda enligt styrelsens förslag anvisas sammanlagt (1 125 000 + 1 000 000 + 500 000 + 3 000 000) 5 625 000 kronor.

I fråga om radio hemställer styrelsen, att 375 000 kronor måtte ställas till förfogande för inköp av 20 radioanläggningar för genomförande av en första utbyggnad av radionätet mellan länsstyrelserna och civilförsvarsheferna.

Medelsanvisning för nästa budgetår för planläggning av källarmursgenombrott påkallas ej av styrelsen.

Departementschefen.

Kommunerna äro f. n. skyldiga att anordna i organisationsplan upptagna, allmänna skyddsrum, dock endast i den omfattning, vari medel till statsbidrag stå till buds. I fråga om skyddsrum för undervisningsanstalter och trafikföretag — s. k. skol- och trafikskyddsrum — gäller däremot, att sådana skyddsrum skola anordnas på grund av direkt föreskrift i civilförsvarslagen.

Civilförsvarsutredningen har i sitt betänkande behandlat frågan om arten och omfattningen av de skyddsrumsanläggningar, som anses erforderliga. Utredningen måste emellertid på väsentliga punkter kompletteras. Jag har i annat sammanhang hos Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att tillkalla sakkunniga för ytterligare utredning av skyddsrumfrågan. Innan resultatet av denna utredning föreligger, är jag icke beredd att taga principiell ståndpunkt till härmed sammanhängande problem.

Med hänsyn härtill och till nu rådande förhållanden på arbetsmarknaden och i fråga om tillgången på järn och cement kan jag ej tillstyrka, att för nästa budgetår medel anvisas för andra skyddsrumsåndamål än anordnande av skol- och trafikskyddsrum, vilka, såsom jag framhållit, skola utföras på grund av gällande lagbestämmelser. Medelsbehovet för statsbidragsgivning till skyddsrum i skolor är beroende av den omfattning, vari nya skolbyggnader komma att uppföras. På grundval av vad jag inhämtat härom och förhållandena i övrigt uppskattar jag — med utgångspunkt från att bidraget liksom hittills skall utgå med två tredjedelar av kostnaderna — medelsbehovet för sistnämnda budgetår för bidrag till anordnande av skol- och trafikskyddsrum till 700 000 kronor.

I fråga om anordnande av radioförbindelser är jag av den uppfattningen, att tillgången på radio inom civilförsvaret är av största betydelse, särskilt för länsstyrelsernas operativa ledning av civilförsvaret. Behov av radioförbindelser torde f. ö. under krig föreligga för länsstyrelserna även för andra uppgifter.

F. n. finnes i ett flertal residensstäder polisradio. Jag anser det böra undersökas i vilken utsträckning polisradion under krig kan brukas jämväl av länsstyrelserna för bl. a. civilförvarsändamål. Även möjligheterna att härför utnyttja andra radioanläggningar än polisradion böra prövas. Först sedan en fullständig utredning härom kommit till stånd, blir det möjligt att fatta ståndpunkt till frågan om behovet för civilförvarets del av egna radioförbindelser. Jag kan således icke f. n. biträda civilförvarsstyrelsens förslag om anvisande av medel för inköp av radioapparater.

Jag föreslår alltså, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1948/49 bestämes till 700 000 kronor.

H. Civilförsvaret: Bidrag till kommuner till kostnaderna för vissa arvoden m. m.

För budgetåret 1947/48 har till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner till kostnaderna för vissa arvoden m. m. anvisats ett förslagsanslag av 300 000 kronor. Anslaget är avsett till statsbidrag för arvoden och annan ersättning till civilförvarschefer, ställföreträdare för civilförvarschefer och civilförvarspliktig personal. Statsbidrag utgår jämlikt 47 § 3 mom. a) civilförvarslagen med kostnadens hela belopp i vad avser avlöning och annan ersättning till civilförvarschef och ställföreträdare. Under tid, då civilförvarsberedskap icke råder, utgår på grund av stadgandet i 47 § 1 mom. nämnda lag statsbidrag till ersättning åt annan personal än civilförvarschef och ställföreträdare med $\frac{2}{3}$ av kostnaden.

Vid behandling i det föregående av civilförvarets organisation i botteninstansen har jag redogjort för de i kungörelsen den 22 december 1944, nr 817, eller i annan ordning meddelade bestämmelserna rörande arvoden till civilförvarschefer och ställföreträdare för dem i andra civilförvarsområden än Stockholm, Göteborg och Malmö. Jämlikt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade beslut utgår arvode till civilförvarschefen i Stockholms civilförvarsområde med 12 000 kronor för år, till förste ställföreträdaren för civilförvarschefen i Göteborgs civilförvarsområde med 9 120 kronor för år och till civilförvarschefen i Malmö civilförvarsområde med 8 000 kronor för år.

Beträffande avlöning och annan ersättning till övrig personal inom allmänna civilförsvaret gäller avlöningsreglementet den 15 juli 1944, nr 546. Detta reglemente är f. n. ej tillämpligt på blockpersonal.

Civilförvarsstyrelsen uppskattar medelsbehovet för arvoden till civilförvarschefer och ställföreträdare för dessa på andra orter än Stockholm, Göteborg och Malmö till sammanlagt 240 000 kronor. Härvid utgår styrelsen ifrån att samma arvodesbelopp, bestämda efter de i förutberörda kungörelse angivna grunder, skulle utgå till såväl civilförvarschef, som är statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, som till annan civilförvarschef. Styrelsen föreslår vidare, att arvodet till civilförvarschefen i Stockholms civilför-

svarsområde höjes till 12 900 kronor för år och till civilförsvarschefen i Malmö civilförvarsområde till 8 600 kronor för år. Arvodet till förste ställföreträdaren för civilförsvarschefen i Göteborgs civilförvarsområde anses bära bibehållas vid nuvarande belopp, 9 120 kronor.

För rese- och traktamentsersättningar till civilförsvarscheferna beräknar styrelsen 35 000 kronor.

Till arvoden och andra ersättningar till civilförsvarschefer upptager styrelsen sålunda sammanlagt (240 000 + 12 900 + 8 600 + 9 120 + 35 000) 305 620 kronor, avrundat till 305 000 kronor.

I fråga om annan personal i det allmänna civilförsvaret hemställer styrelsen, att avlöningsreglementet må bli tillämpligt jämväl på blockchefer och ersättare för dem. För avlöningar åt sistnämnda befattningshavare skulle i sådant fall behöva anvisas ett belopp av 50 000 kronor. Kostnaderna för avlöningar till övrig personal uppskattar styrelsen på grundval av länsstyrelsernas beräkningar till 188 000 kronor. Härvid har styrelsen liksom länsstyrelserna förutsatt, att staten fr. o. m. den 1 juli 1948 skall bära ifrågavarande utgifter i deras helhet.

Enligt styrelsens beräkningar erfordras sålunda för budgetåret 1948/49 sammanlagt (305 000 + 188 000 + 50 000) 543 000 kronor för här avsedda ändamål.

Statskontoret anför, att en uppräknig av arvodena till civilförsvarscheferna i Stockholms och Malmö civilförvarsområden icke synes motiverad.

Departementschefen.

Jag har redan i annat sammanhang anført, att möjligheterna att effektivisera och i kostnadsbesparande syfte rationalisera den nuvarande organisationen i botteninstansen borde utredas. Utredningen, som även skulle omfatta förslag till avlöningsvillkor för civilförsvarscheferna, skulle bedrivas så skyndsamt, att proposition i ämnet kunde föreläggas 1949 års riksdag. I avbidan på resultatet av nämnda utredning ansåg jag civilförsvarschefernas arvoden bära tills vidare utgå med oförändrade belopp. I anslutning härtill finner jag ändring ej heller bära ske i lönesättningen för civilförsvarscheferna i Stockholms och Malmö civilförvarsområden.

Även kostnaderna för rese- och traktamentsersättningar till civilförsvarscheferna torde under nästa budgetår bära utgå efter samma grunder som f. n.

Beträffande utgifterna för avlöningar till annan personal i det allmänna civilförsvaret förutsätter jag — såsom jag anmält vid behandling av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet — att gällande bestämmelser om fördelning mellan stat och kommun av ifrågavarande utgifter skola tillämpas även under budgetåret 1948/49.

Civilförsvarsstyrelsen har hemställt, att avlöningsreglementet för personal i det allmänna civilförsvaret skall bli tillämpligt även på blockchefer och ersättare för dessa. Ett förordnande av sådan innebörd skulle medföra

betydande kostnader för det allmänna. Jag kan f. n. icke tillstyrka bifall till denna hemställan.

I enlighet med det anförda böra samtliga ersättningar, som bestridas från förevarande anslag, utgå enligt oförändrade grunder. Medelsbehovet för nästa budgetår kan därför uppskattas till samma belopp, som upptagits i gällande riksstat. Jag hemställer alltså, att anslaget för budgetåret 1948/49 bestämes till 300 000 kronor.

I. Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för utbildning m. m.

Under förestående rubrik har i riksstaten för budgetåret 1947/48 upptagits ett förslagsanslag av 675 000 kronor.

Genom beslut den 30 juni 1947 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för användningen av anslaget:

Stat.

1. Bidrag till kostnader för viss kommunerna åvilande lokal utbildning och övning av personal för civilförvarsändamål, <i>förslagsvis</i>	300 000
2. Bidrag till administrationskostnader för inkvartering och därmed sammanhängande sociala åtgärder, <i>förslagsvis</i>	140 000
3. Bidrag till övriga löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförvarsområdena med undantag av ersättningar till civilförsvarspersonal, <i>förslagsvis</i>	235 000
	Summa kronor 675 000

Civilförvarsstyrelsen föreslår, att den lokala utbildningen under budgetåret 1948/49 avsevärt utökas, och beräknar, att för ändamålet erfordras 900 000 kronor.

Styrelsen, som förutsatt, att kostnaderna för all administration inom civilförvarsområdena fr. o. m. den 1 juli 1948 skulle bestridas av staten och beräknat dessa kostnader till 1 450 000 kronor, har ej därifrån skilt ut administrationskostnaderna för inkvartering och därmed sammanhängande sociala åtgärder.

Medelsbehovet för övriga löpande kostnader uppskattar styrelsen till sammanlagt 231 000 kronor, därav 36 000 kronor för ersättningar till fastighetsägare för intrång genom att allmänna skyddsrum bibehållas helt eller delvis, 109 000 kronor för abonnemang av telefoner i centraler, gruppstationer, rapportställen m. m. och 86 000 kronor för drift av de statsägda alarmeringsanläggningarna. Styrelsen har vid sina beräkningar utgått ifrån att staten skulle bära kostnaderna i dess helhet.

Departementschefen.

Enligt kungörelsen den 19 september 1947, nr 760, skall utbildningen inom civilförsvaret under år 1948 — i likhet med vad som gällt under åren 1946

och 1947 — avse grundläggande utbildning i tio timmar av 16-åriga män och kvinnor, tilläggsutbildning i sjukvård i tio timmar av 18-åriga kvinnor samt utbildning av befäl i civilförsvaret. Vid behandling av frågan om civilförsvarets fortsatta verksamhet har jag föreslagit, att den grundläggande utbildningen av 16-åringarna såsom ett led i ett närmare angivet utbildningsprogram skall ersättas av utbildning i skolorna samt att utbildningsprogrammet skall börja tillämpas med ingången av budgetåret 1949/50. Jag anser i avslutning härtill, att grundläggande utbildning av 16-åringar ej bör bedrivas under den period, första halvåret av 1949, som ligger mellan upphörandet av nu gällande bestämmelser och ikraftträdandet av det nya utbildningsprogrammet. I övrigt synes däremot utbildningsverksamheten under ifrågavarande period böra äga rum i samma omfattning som hittills.

SlopanDET under första halvåret 1949 av nämnda grundläggande utbildning medför, att medelsanvisningen för budgetåret 1948/49 för den lokala utbildningen kan begränsas. Jag föreslår, att 250 000 kronor beräknas för detta ändamål.

Administrationskostnaderna för inkvartering och därmed sammanhängande sociala åtgärder, till vilka kostnader fullt statsbidrag skall utgå, uppskattar jag till oförändrat belopp eller 140 000 kronor.

Mot civilförsvarsstyrelsens beräkning av kommunernas kostnader för den löpande verksamheten i övrigt har jag ingen annan erinran än att enligt min mening det av styrelsen angivna beloppet, 231 000 kronor, torde böra något uppräknas för att täcka behovet av medel för oförutsedda utgifter. Jag anser mig böra räkna med en total utgiftssumma av 260 000 kronor. Statsbidrag till ifrågavarande utgifter utgår med två tredjedelar. På grund härav torde för bidrag till ifrågavarande utgifter böra avses allenast ett till 175 000 kronor avrundat belopp.

Jag föreslår alltså, att för budgetåret 1948/49 för ifrågavarande ändamål upptages ett anslag av (250 000 + 140 000 + 175 000) 565 000 kronor.

K. Civilförsvaret: Gottgörelse till fastighetsägare m. fl. för anordningar och materiel m. m.

För budgetåret 1947/48 har under ifrågavarande rubrik anvisats ett förslagsanslag av 10 000 kronor. Anslaget avses för utbetalning av *dels* statsbidrag i enlighet med av Kungl. Maj:t den 24 november 1944 meddelade bestämmelser till enskilda för anordnande av sådana skyddsrum för undervisningsanstalter, för hamnar eller andra trafikföretag av vikt för den allmänna samfärdseln än järnväg eller flyglinje, vilka icke äro allmänna skyddsrum, *dels* sådan gottgörelse av staten, som jämlikt bestämmelserna i 7 kapitlet civilförsvarslagen utgår till ägare eller innehavare av egendom eller den, som driver industriell eller annan verksamhet av väsentlig betydelse för försvaret eller folkförsörjningen, *dels ock* gottgörelse, varom Kungl. Maj:t kan komma att i särskilt fall besluta.

Civildéforsvarsstyrelsen meddelar, att aktiebolaget Stockholms spårvägar — som av Kungl. Maj:t med stöd av 29 § civildéforsvarslagen ålagts att i anslutning till byggandet av ny tunnelbana i Stockholm anordna fullträffsäkra skyddsrum vid vissa stationer för tunnelbanans trafikanter — anmält, att dylika skyddsrum för en anläggningskostnad av cirka 1 700 000 kronor beräknas bliva färdigställda före den 1 januari 1949. Statsbidraget härför utgör — räknat efter tre fjärdedelar av kostnaden — 1 275 000 kronor, vilket belopp bör ställas till förfogande för nästa budgetår. Härjämte hemställer styrelsen, att 10 000 kronor avses för bidrag till andra enskilda för anordnande av skol- och trafikskyddsrum.

Styrelsen föreslår vidare, att ett belopp av 500 000 kronor anvisas för bidrag till enskilda för anordnande av bergverkstäder.

Slutligen beräknar styrelsen under detta anslag medel till kostnaderna för sådan gottgörelse, som utgår jämlikt bestämmelserna i 7 kapitlet civildéforsvarslagen. Kostnaderna uppskattas på grundval av länsstyrelsernas beräkningar till 15 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har inhämtat, att föreslagen ersättning till aktiebolaget Stockholms spårvägar för anordnande av förutberörda trafikskyddsrum icke torde behöva utbetalas till bolaget under nästa budgetår. Frågan om anvisande av medel för ändamålet torde därför bära prövas senare. Vad civildéforsvarsstyrelsen föreslagit i fråga om medelsanvisningen till bidrag till andra enskilda för anordnande av skol- och trafikskyddsrum föranleder däremot ingen erinran från min sida.

Civildéforsvarsstyrelsens hemställan om medel till bidrag åt enskilda för anordnande av bergverkstäder kan jag ej biträda. Tillskapandet av ett dylikt skydd för produktionen synes mig vara att hänföra till den ekonomiska försvarsberedskapens område.

Däremot godtager jag styrelsens medelsberäkning i fråga om gottgörelse, som utgår jämlikt bestämmelserna i 7 kapitlet civildéforsvarslagen.

Jag beräknar alltså medelsbehovet under ifrågavarande anslag för budgetåret 1948/49 till (10 000 + 15 000) 25 000 kronor.

VIII. Hemställan.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. godkänna det förslag till organisation av civildéforsvarets instanser, som av mig framlagts;

II. fastställa följande personalförteckning för civildéforsvarsstyrelsen:

Kungl. Maj:ts proposition nr 82.

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

1	generaldirektör	Cp 19
3	byråchefer	Ca 33
1	byrådirektör	Ca 31
1	förste byråsekreterare	Ca 29
1	förste byråingenjör	Ca 29
2	förste byråinspektörer	Ca 29
2	förste byråingenjörer	Ca 27
2	byråsekreterare	Ca 24
1	registrator	Ca 15
1	kassör	Ca 15
1	kontorist	Ca 13
1	förste expeditionsvakt	Ca 11
1	expeditionsvakt	Ca 9
16	kontorsbiträden	Ca 8

Tjänstemän å övergångsstat.

2	civildövsvarsinspektörer	Ca 29
---	--------------------------------	-------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än Ce 24.

1	byråchef	Ce 33
1	byrådirektör	Ce 31
1	förste byråingenjör	Ce 29
1	förste byråinspektör	Ce 29
1	förste byråsekreterare	Ce 29
1	förste byråsekreterare	Ce 27
1	byråintendent	Ce 27
1	kamrer	Ce 27
2	byråinspektörer	Ce 25;

III. godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	256 000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 500
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	465 000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	79 500
	Summa förslagsanslag kronor	814 000;

IV. under huvudtiteln för inrikesdepartementet för budgetåret 1948/49 anvisa

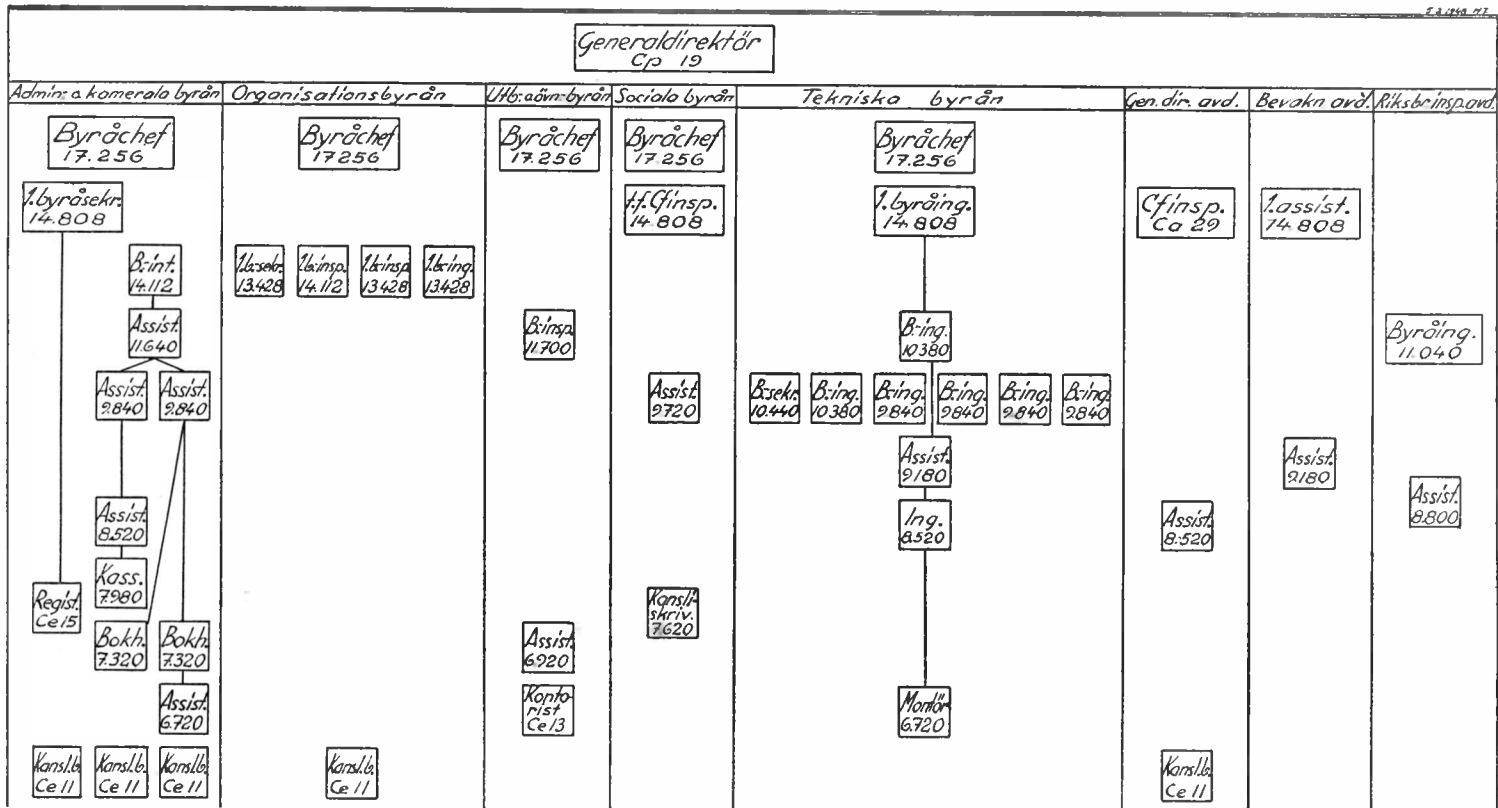
<i>dels till Civilförvarsstyrelsen: Avlöningar ett förslagsanslag av</i>	814 000
<i>dels till Civilförvarsstyrelsen: Omkostnader ett förslagsanslag av</i>	190 000
<i>dels till Civilförsvaret: Utbildning vid statens civilförvarsskola samt vid kurser anordnade av länsstyrelserna ett förslagsanslag av</i>	265 900
<i>dels till Civilförsvaret: Bidrag till vissa frivilliga organisationer ett anslag av</i>	185 000
<i>dels till Civilförsvaret: Övnings- och försöksverksamhet ett förslagsanslag av</i>	120 000
<i>dels till Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel ett reservationsanslag av</i>	100
<i>dels till Civilförsvaret: Anskaffning av viss förbrukningsmateriel ett förslagsanslag av</i>	10 000
<i>dels till Civilförsvaret: Förvaring och underhåll av viss materiel m. m. ett förslagsanslag av</i>	1 000 000
<i>dels till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. ett reservationsanslag av</i>	700 000
<i>dels till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner till kostnaderna för vissa arvoden m. m. ett förslagsanslag av</i>	300 000
<i>dels till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för utbildning m. m. ett förslagsanslag av</i>	565 000
<i>dels ock till Civilförsvaret: Gottgörelse till fastighetsägare m. fl. för anordningar och materiel m. m. ett förslagsanslag av</i>	25 000
	Summa kronor 4 175 000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Nils Hedfors.

Civilförsvarsstyrelsens nuvarande organisation.

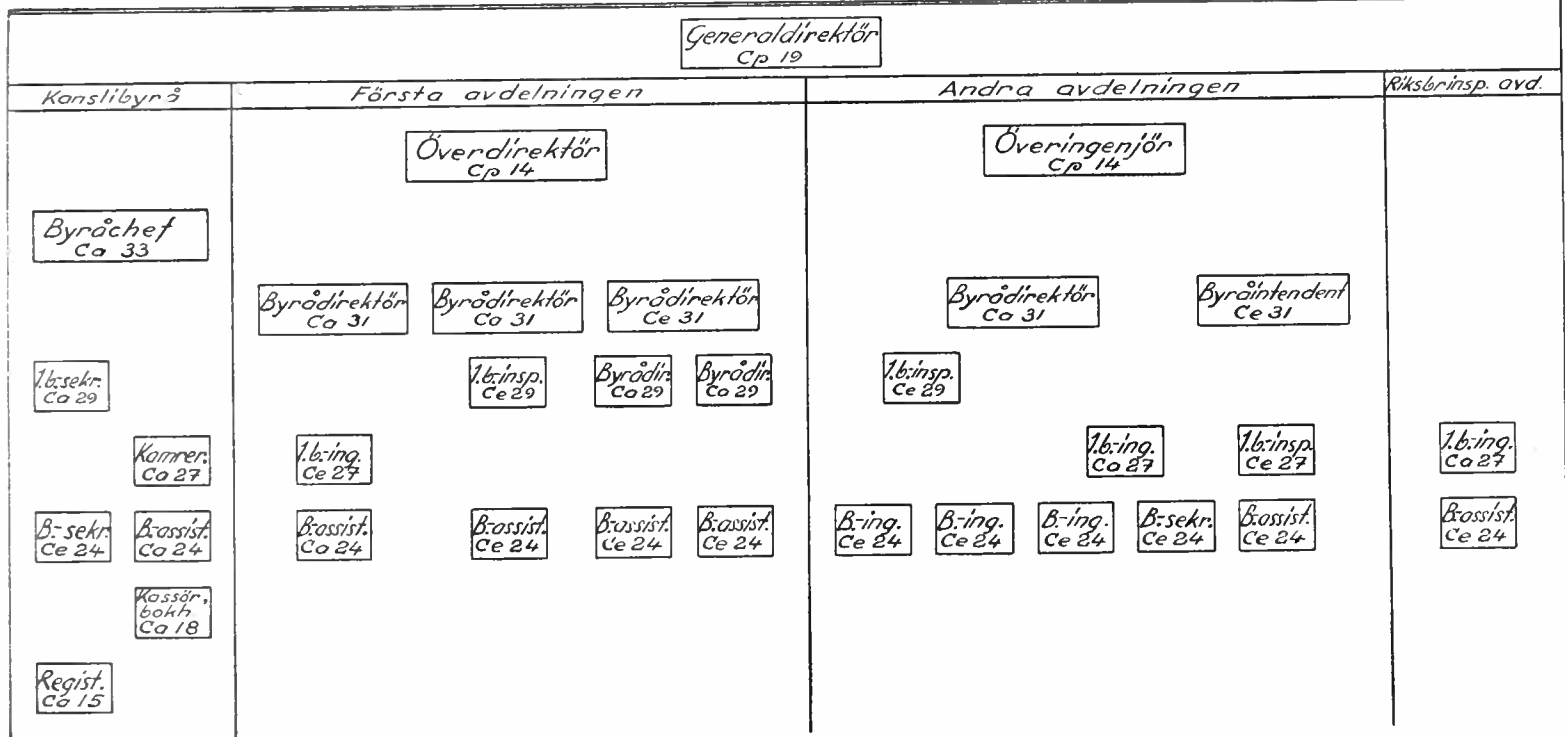
S. 1. 1950. 97.

Flärfjärnte finnas hos styrelsen 1 förste expeditionsvakt och 4 expeditionsvakter samt inom den reglerade befordringsgången 5 amanuenser och 27 kontorsbiträden.

Civilt försvarsutredningens förslag till ny organisation

28 (M. 12)

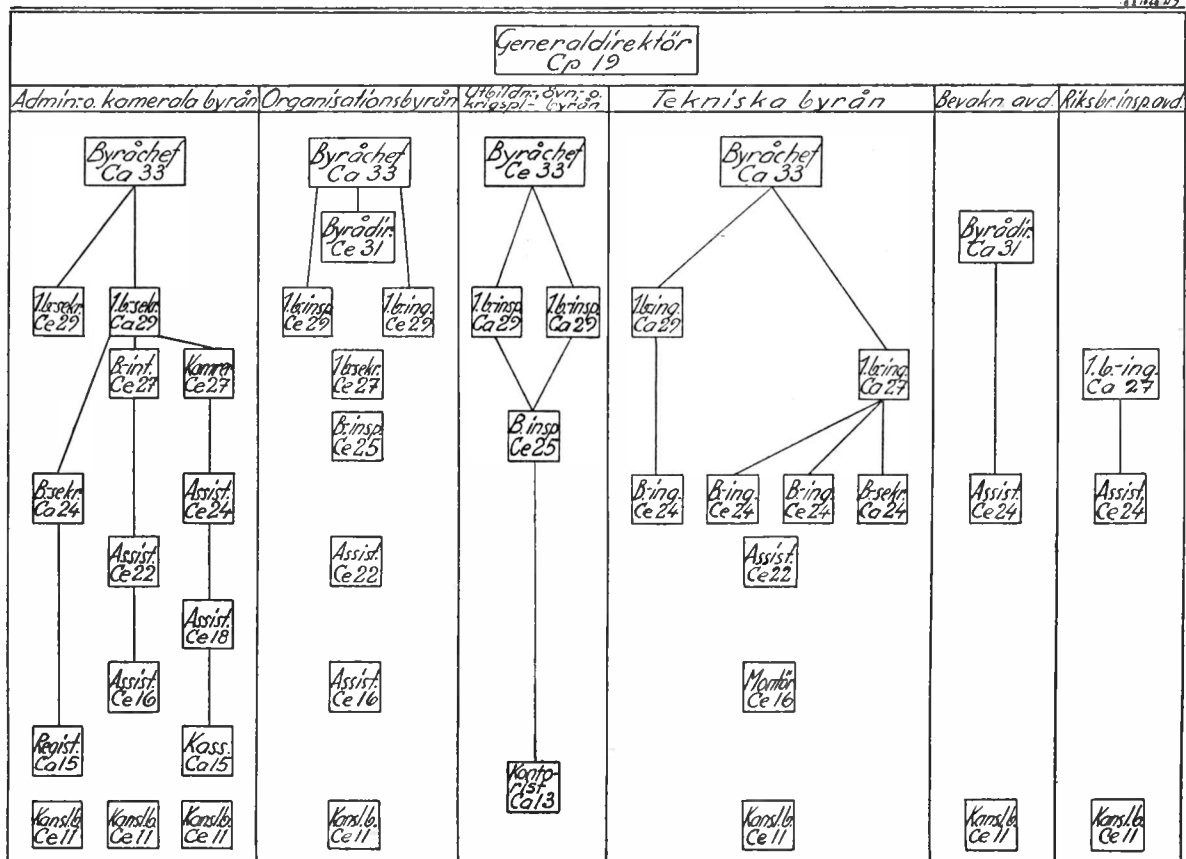
Kungl. Maj:ts proposition nr 82.

Flärjämte skall enligt utredningens förslag hos styrelsen finnas vakt- och kontorspersonal till ett antal av 30. Förslag rörande fördelning av denna personal på olika slag av befattningar har icke framlagts av utredningen.

Bil. B.

Departementschefens förslag till organisation av civilförsvarsstyrelsen.

8.1/1948.47

Stockholm 1948. K. L. Beckmans Boktryckeri.

Härjämte föreslår departementschefen att hos styrelsen skola finnas 1 förste expeditionsvakt (Ca 11), 1 expeditionsvakt (Ca 9) och 2 expeditionsvakter (Ca 9) samt inom den reglerade befordringsgången 4 amanuenser och 21 kontorsbiträden.

Bil. C.